

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Rozpočet obce

Jana Matušková

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jana Matušková

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Rozpočet obce

Název anglicky

Municipal budget

Cíle práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je na základě rozboru platné právní úpravy provést vyhodnocení procesu tvorby a realizace rozpočtu obcí. Dílčími cíli jsou představení systému rozpočtové skladby, právního rámce rozpočtového procesu, zásad a pravidel při tvorbě rozpočtu včetně kontrolních mechanismů. Praktická část práce je zaměřena na ověření teoretických poznatků v praxi města Varnsdorf v letech 2016-2019, hospodářské bilance a návrh na zlepšení rozpočtového procesu.

Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy týkající se veřejné správy a územní samosprávy, popsány druhy působnosti obce, orgány obce a samotný pojem rozpočet obce. Dále bude vysvětlen proces tvorby rozpočtu, zásady a pravidla jeho sestavování, budou popsány příjmové a výdajové stránky rozpočtu včetně jejich struktury a dokumenty související s rozpočtovým procesem obce. Teoretická část bude ukončena seznámením s finanční analýzou obce včetně popisu jednotlivých metod finanční analýzy.

V praktické části se bude práce zabývat převážně analýzou rozpočtů města Varnsdorf v letech 2016-2019. Budou analyzovány příjmové a výdajové priority, bude provedena finanční analýza města za sledované období formou analýzy poměrových ukazatelů. Následně bude vytvořena aktuální SWOT analýza, tedy analýza silných a slabých stránek. Dále bude porovnáváno skutečné plnění s rozpočty a definována hospodářská bilance každého rozpočtu. Na základě zjištěných skutečností budou v závěru navržena případná doporučení, která by mohla vést ke zlepšení rozpočtového procesu.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

obec, rozpočet, zákon, rozbor, hospodaření, příjem, výdaj, analýza

Doporučené zdroje informací

BAKEŠ, M. Finanční právo. V Praze: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7.s.552

MARKOVÁ, H. – BOHÁČ, R. Rozpočtové právo. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-598-8.s.248

MARKOVÁ, H. Finanční hospodaření územních samosprávných celků. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2008. ISBN 978-08-87146-08-8

PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.s.375

PROVAZNÍKOVÁ, R. Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.288

RŮČKOVÁ, P. Finanční analýza : metody, ukazatele, využití v praxi. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-2028-4.s.160

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Ing. Antonín Krejčí, MBA

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 22. 9. 2020

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 02. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Rozpočet obce" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.03.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Ing. Antonínovi Krejčímu, MBA ze vedení této práce, za cenné rady a komentáře k ní. Dále bych ráda poděkovala ekonomickému odboru Městského úřadu Varnsdorf za poskytnuté materiály.

Rozpočet obce

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá rozpočtem obce města Varnsdorf v letech 2016-2019, nacházejícího se v Ústeckém kraji v okrese Děčín.

Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. Teoretická část se na základě odborné literatury a zákonů věnuje seznámení s tématem veřejné správy, územní samosprávy, tvorby rozpočtu obce a finanční analýzy. Praktická část práce se v úvodu věnuje představení města Varnsdorf, poté následuje analýza příjmů a výdajů, analýza poměrovými ukazateli – likvidity a zadluženosti, SWOT analýza a v závěru jsou uvedeny návrhy a doporučení.

Z analýzy příjmů a výdajů vyplývá, že nejvyššími příjmy ve výši 67 % plynou z příjmů daňových. Celková výše výdajů je ze 67 % tvořena běžnými výdaji. Z hodnot likvidity je patrné, že obec je schopna bez problémů splácet své závazky a věřitelům nehrozí žádné riziko. Z koeficientu samofinancování, který se pohybuje mezi 88-95 % vyplývá, že k financování potřeb obce jsou použity převážně vlastní zdroje. Nízkou zadluženost (2-5 %) definuje SWOT analýza jako jednu ze silných stránek rozpočtu obce, naopak mezi hrozby pro rozpočet obce jsou uvedeny úbytek obyvatel a úbytek malých (místních) obchodníků na úkor supermarketů.

Klíčová slova: analýza, hospodaření, obec, příjmy, rozpočet, rozbor, výdaje, zákon

Municipality budget

Abstract

Bachelor's thesis deals with the budget of Varnsdorf municipality (Ústí county, Děčín district) in years 2016 to 2019.

The thesis is divided into two parts – theoretical and practical one. The theoretical part is based on laws and professional literature. It introduces public administration, territorial self-governance, budgeting and financial analysis. Practical part begins with introduction of Varnsdorf municipality, then follows analysis of incomes and expenses, analysis of ratio indicators – liquidity and indebtedness, SWOT analysis and it is concluded by stating proposals and recommendations.

The income and expenses analysis shows that the biggest income (67 %) is from tax revenue. The total amount of expenditure is from 67 % made up by current expenditures. From a liquidity value is clear that the municipality is able to repay liabilities and there is no risk for creditors. The self-financing ratio, which is 88 to 95 %, shows that the municipality is financing its needs from its own resources. Low indebtedness (2–5 %) is defined by SWOT analysis as one of the strongpoints of the budget, conversely the decrease of population and the number of small local businesses at the expense of supermarkets is considered a threat.

Keywords: analysis, financial management, municipality, incomes, budget, expenses, law

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	14
3.1 Veřejná správa.....	14
3.1.1 Státní správa.....	14
3.1.2 Územní samospráva.....	15
3.2 Obec jako základní prvek územní samosprávy	15
3.2.1 Působnost obcí	16
3.2.1.1 Samostatná působnost	16
3.2.1.2 Přenesená působnost.....	17
3.2.2 Orgány obcí.....	19
3.3 Rozpočet obce	21
3.3.1 Rozpočtový výhled	22
3.3.2 Rozpočtový proces.....	23
3.3.3 Kontrolní mechanismy.....	24
3.3.4 Příjmy rozpočtu.....	26
3.3.5 Výdaje rozpočtu	28
3.4 Finanční analýza.....	29
3.4.1 Metody finanční analýzy	29
3.4.2 Analýza poměrovými ukazateli	30
3.4.3 Analýza stavovými ukazateli	31
4 Vlastní práce	32
4.1 Město Varnsdorf.....	32
4.1.1 Stručná historie města Varnsdorf.....	33
4.1.2 Občanské vybavenost	33
4.1.3 Samospráva města.....	34
4.2 Rozpočet města v letech 2016-2019	35
4.3 Analýza příjmů v letech 2016-2019.....	36
4.3.1 Daňové příjmy	38
4.3.2 Nedaňové příjmy.....	39
4.3.3 Kapitálové příjmy	40
4.3.4 Přijaté transfery	40
4.4 Analýza výdajů v letech 2016-2019.....	41

4.4.1	Běžné výdaje.....	42
4.4.2	Kapitálové výdaje	43
4.5	Analýza poměrovými ukazateli.....	44
4.5.1	Ukazatele likvidity.....	45
4.5.2	Ukazatele zadluženosti	46
4.6	Bilance rozpočtů v letech 2016-2019.....	48
4.6.1	Rozpočet 2016	48
4.6.2	Rozpočet 2017	49
4.6.3	Rozpočet 2018	50
4.6.4	Rozpočet 2019	52
4.7	SWOT analýza	53
5	Návrhy a doporučení	54
6	Závěr	56
7	Seznam použitých zdrojů	57

Seznam obrázků

Obrázek 1 – mapa správního uspořádání ČR.....	18
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel	19
Tabulka 2 – Druhové členění příjmů	26
Tabulka 3 – Schválené rozpočty v letech 2016–2019 (v Kč).....	36
Tabulka 4 – Příjmy v letech 2016–2019 (v Kč).....	37
Tabulka 5 – Daňové příjmy v letech 2016–2019 (v Kč)	38
Tabulka 6 – Nedaňové příjmy v letech 2016–2019 (v Kč).....	39
Tabulka 7 – Kapitálové příjmy v letech 2016–2019 (v Kč)	40
Tabulka 8 – Přijaté transfery v letech 2016–2019 (v Kč).....	40
Tabulka 9 – Výdaje v letech 2016–2019 (v Kč).....	41
Tabulka 10 – Běžné výdaje v letech 2016–2019 (v Kč).....	42
Tabulka 11 – Kapitálové výdaje v letech 2016–2019 (v Kč)	43
Tabulka 12 – Okamžitá likvidita v letech 2016–2019 (v Kč).....	45
Tabulka 13 – Pohotová likvidita v letech 2016–2019 (v Kč).....	45
Tabulka 14– Běžná Likvidita v letech 2016–2019 (v Kč).....	46
Tabulka 15 – Celková zadluženost v letech 2016–2019 (v Kč)	46
Tabulka 16 – Koeficient samofinancování v letech 2016–2019 (v Kč)	47
Tabulka 17 – Dluh k vlastními kapitálu v letech 2016–2019 (v Kč).....	47
Tabulka 18 – Zadluženost na 1 obyvatele v letech 2016–2019(v Kč).....	48
Tabulka 19 – Plnění rozpočtu 2016(v Kč).....	48
Tabulka 20 – Plnění rozpočtu 2017(v Kč).....	49
Tabulka 21 – Plnění rozpočtu 2018(v Kč).....	51
Tabulka 22 – Plnění rozpočtu 2019 (v Kč).....	52
Tabulka 23 – Swot analýza	53

Seznam grafů

Graf 1 – Rozpočet v letech 2016-2019	36
Graf 2 – Struktura příjmů v letech 2016-2019.....	37
Graf 3 – Struktura výdajů v letech 2016-2019	42

Seznam použitých zkratk

EU – Evropská unie

PO – právnická osoba

OZ – odborná způsobilost

OŽÚ – obecní živnostenský úřad

SVS – Severočeská vodárenská společnost

SR – státní rozpočet

IZS – integrovaný záchranný systém

1 Úvod

Rozpočet je v první řadě základním nástrojem finančního hospodaření každé fungující instituce, ať má charakter veřejnoprávní nebo soukromoprávní. Tato práce se zabývá rozpočtem obce.

Financování obcí je neustále se vyvíjející se problematikou, jde o proces, na který mají vliv nejen ekonomické ale i politické a společenské změny. Tato poměrně nová problematika je velmi důležitou součástí efektivního fungování územní samosprávy.

Nejdůležitějším nástrojem finančního řízení obce je právě rozpočet. Územní rozpočet je nástrojem prosazování zájmů dané lokality, je nástrojem sloužícím k realizaci ekonomického a sociálního rozvoje obce, financování politických programů a nástrojem k prosazování zájmů obyvatelstva žijícího na daném území. Územní rozpočty a jejich kvalitu ovlivňuje ekonomický potenciál daného území.

Prioritou každé obce by měla být péče o spokojený život jejího obyvatelstva. Jejím hlavním cílem by mělo být uspokojování potřeb občanů, především zabezpečením kvalitních veřejných statků a služeb a usilování o jejich maximální rozvoj. Nástrojem pro jejich splnění je kvalitně a odborně sestavený rozpočet.

Územní samospráva získává finanční prostředky od státu, ale i z vlastní činnosti. Nedílnou součástí příjmů do obecní pokladny je i výběr místních poplatků. Dalším příjmem obcí mohou být dotace od krajů, státu a fondů EU. Je důležité, aby zvolené zastupitelstvo dokázalo efektivně pracovat se získanými finančními prostředky a obec se pokusila, pokud je to možné, nezadlužit se. Musí hospodařit tak, aby docházelo k uspokojování potřeb a přání občanů a rozvoji obce.

Obec je charakterizována jako základní územní samosprávný celek, mající různé kompetence, pravomoci a odpovědnosti. Lze ji chápat jako jednotku disponující majetkem a finančními prostředky.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je na základě rozboru platné právní úpravy provést vyhodnocení procesu tvorby a realizace rozpočtu obcí. Dílčími cíli jsou představení systému rozpočtové skladby, právního rámce rozpočtového procesu, zásad při tvorbě rozpočtu včetně kontrolních mechanismů. Praktická část práce je zaměřena na ověření teoretických poznatků v praxi města Varnsdorf v letech 2016-2019, hospodářské bilance a návrh na zlepšení rozpočtového procesu.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části budou vysvětleny základní pojmy týkající se veřejné správy a územní samosprávy, popsány druhy působností obce, orgány obce a samotný pojem rozpočet obce. Dále bude vysvětlen proces tvorby rozpočtu, zásady a pravidla jeho sestavování, budou popsány příjmové a výdajové stránky rozpočtu včetně jejich struktury a dokumenty související s rozpočtovým procesem obce. Teoretická část bude ukončena seznámením s finanční analýzou obce včetně popisu jednotlivých metod finanční analýzy.

V praktické části bude krátce představeno město Varnsdorf, popsány nevýznamnější historické události, občanská vybavenost a samospráva města. V další části se bude práce zabývat převážně analýzou rozpočtů města Varnsdorf v letech 2016-2019. Budou podrobně analyzovány příjmové a výdajové priority. Bude provedena finanční analýza města za sledované období formou analýzy poměrových ukazatelů – likvidity a zadluženosti. Likvidita vypočítaná podle vzorců č.1, č.2 a č.3 vypovídá o schopnosti města řádně a včas hradit své závazky vůči věřitelům.

$$\text{Vzorec č. 1} \quad \text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{Vzorec č. 2} \quad \text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva-zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{Vzorec č. 3} \quad \text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatele zadluženosti vypočítané na základě vzorců č.4, č.5, č. 6 a č. 7 počítají celkovou zadluženost obce, koeficient samofinancování, který vyjadřuje kolik vlastních

zdrojů musí obec vynaložit na 1 Kč aktiv. Ukazatel dluhu k vlastnímu kapitálu vypovídá o poměru vlastního kapitálu k cizímu a poslední počítaný ukazatel je zadluženost obce na jednoho obyvatele.

$$\text{Vzorec č. 4} \quad \text{celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

$$\text{Vzorec č. 5} \quad \text{koefficient samofinancování} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

$$\text{Vzorec č. 6} \quad \text{dluh k vlastnímu kapitálu} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

$$\text{Vzorec č. 7} \quad \text{zadluženost na 1 obyvatele} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{počet obyvatel obce}}$$

Veškeré dokumenty potřebné k analýzám budou získány z ekonomického odboru Městského úřadu Varnsdorf,

Následně bude vytvořena aktuální SWOT analýza, tedy analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Dále budou porovnávána skutečná plnění se schválenými rozpočty a definována hospodářská bilance každého rozpočtu. Na základě zjištěných skutečností budou v závěru navržena případná doporučení, která by mohla vést ke zlepšení rozpočtového procesu.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa

Existuje celá řada rozmanitých definic pojmu veřejná správa. V nepraktičtějších pojetí lze veřejnou správu definovat jako záměrnou činnost vykonávanou ve veřejném zájmu a jako soustavu institucí, které tuto činnost vykonávají.

Veřejná správa je silně spoutána právním řádem a její výkon je regulován a dozorován více než sektor soukromý.

Podle jiné definice je veřejná správa v materiálním smyslu souhrn všech správních činností předmětně souvisejících s vládnutím na ústřední i místní úrovni a s poskytováním veřejných služeb. Ve formálním smyslu je veřejná správa činností organizačních jednotek a osob, jimiž jsou buď správní úřady jakožto přímí nositelé veřejné správy nebo úřední osoby vykonávající úkony správní povahy anebo zařízení v postavení nepřímých subjektů veřejné správy.¹

Veřejná správa je vždy svěřena k výkonu určitému subjektu. Základními subjekty v České republice jsou stát, územní samosprávné celky (orgány krajů a obcí), jiné subjekty – zájmová samospráva (profesní komory), nadace, fondy, právnické a fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy (lesní stráž, stanice technické kontroly).

3.1.1 Státní správa

Státní správa je část veřejné správy, která je vykonávána v zájmu a jménem státu. Je to právě státní správa, která tvoří samotné jádro veřejné správy a je její klíčovou součástí. Slouží k realizaci výkonné moci státu.

Dle ustanovení čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky, státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.² Veškerá činnost státní správy je zásadně podzákonná (je vázána zákony), výkonná (vykonává zákony) a nařizovací (uplatňuje mocenské nástroje k vynutitelnosti správních aktů).

Státní správu vykonávají jednotlivá ministerstva, ústřední správní orgány (např. Úřad vlády ČR, Národní bezpečnostní úřad, Český statistický úřad), územní správní orgány (např. správa sociálního zabezpečení, finanční úřady, úřady práce) veřejné ozbrojené a neozbrojené sbory (Hasiči, Policie ČR, Vězeňská služba) a další instituce.

¹ POHAMAČ RICHARD A KOLEKTIV, 2013 Veřejná správa, C.H. Beck, ISBN 978-80-7400-447-6

² Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

3.1.2 Územní samospráva

Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.³

U územní samosprávy se nejedná o hierarchickou strukturu, resp. o nadřízenost a podřízenost, neboť každý územní samosprávný celek má své samostatné kompetence, do kterých jiný územní samosprávný celek nemůže zasahovat.⁴

Obce a kraje vykonávají veřejnou správu výkonem v samostatné, tak i přenesené působnosti. Hlavními nositeli samostatné působnosti jsou volené orgány - zastupitelstva. Nositeli přenesené působnosti jsou obecní a krajské úřady, zvláštní orgány, výjimečně komise.

Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.⁵

3.2 Obec jako základní prvek územní samosprávy

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec je také veřejnoprávní korporací, mající vlastní majetek. Vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.⁶

Základními charakteristickými znaky obce jsou:

- Vlastní území (územní základ) - území obce tvoří jedno nebo více katastrálních území
- Vlastní obyvatelstvo (personální základ) – je tvořeno osobami s trvalým pobytem v dané obci, nebo osobami, kterým bylo uděleno čestné občanství obce
- Vlastní majetek a hospodaření dle rozpočtu (ekonomický základ) – obce sestavují vlastní rozpočet a hospodaří podle něj
- Právní subjektivita a právo tvorba (právní základ) - obce jsou veřejnoprávními korporacemi, jsou právními osobami, které vystupují v právních vztazích svým

³ Článek 99 Ústavního zákona ČNR č. 1/1993, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁴ Kolektiv autorů, 2005 Praha, *Veřejná správa v České republice*, Ministerstvo vnitra ČR

⁵ Článek 101 odst. 3 Ústavního zákona ČNR č. 1/1993, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁶ § 1 a § 2 zákona 128/2000 Sb, o obcích, ve znění pozdějších předpisů

jménem a nesou odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Obce mohou v samostatné působnosti vydávat právní předpisy

- Právo na samosprávu-obcím právo na samosprávu zaručuje Ústava
- Soustava orgánů-prostřednictvím soustavy orgánů je zajišťován chod obce. Tvoří ji: zastupitelstvo obce, rada obce, výbory zastupitelstva, komise rady, starosta, obecní úřad.⁷

3.2.1 Působnost obcí

Jak již bylo uvedeno působnost obcí se dělí na samostatnou působnost a přenesenou působnost. Obě jsou vykonávány v rozsahu stanoveném zákony.

3.2.1.1 Samostatná působnost

Obec si své záležitosti spravuje v samostatné působnosti. Státní orgány a orgány krajů mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který zákon stanoví. Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem.⁸

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce; dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.⁹

Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.¹⁰

Do samostatné působnosti obce dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) patří:

- Hospodaření obce
- Rozpočet a závěrečný účet obce
- Peněžní fondy obce
- Právnícké osoby obce a organizační složky obce a účast obce v právníckých osobách
- Osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce
- Organizace, řízení, personální a materiální zabezpečení obecního úřadu

⁷ KOUDELKA Zdeněk, 2007 Praha, Samospráva, Linde, ISBN 807201665

⁸ §7 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů

⁹ § 5 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ § 35 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obcích, ve znění pozdějších předpisů

- Vydávání obecně závazných vyhlášek města
- Místní referendum
- Obecní policie
- Ukládání pokut za správní delikty
- Program rozvoje územního obvodu obce
- Územní plán obce a regulační plán a vyhlášení jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou
- Spolupráce s jinými obcemi

Na základě zvláštních zákonů patří dále do samostatné působnosti obce

- Místní poplatky
- Zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci
- Zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva
- Zřizování s práva předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužících
- Zřizování zdravotnických zařízení a ochrana veřejného zdraví
- Ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi¹¹

V samostatné působnosti obec na svém územním obvodu dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.¹²

3.2.1.2 Přenesená působnost

Přenesená působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, je v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce určenými tímto nebo jiným zákonem nebo na základě tohoto zákona; v tomto případě je území obce správním obvodem a v rozsahu

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.29

¹² § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 o obcích, ve znění pozdějších předpisů

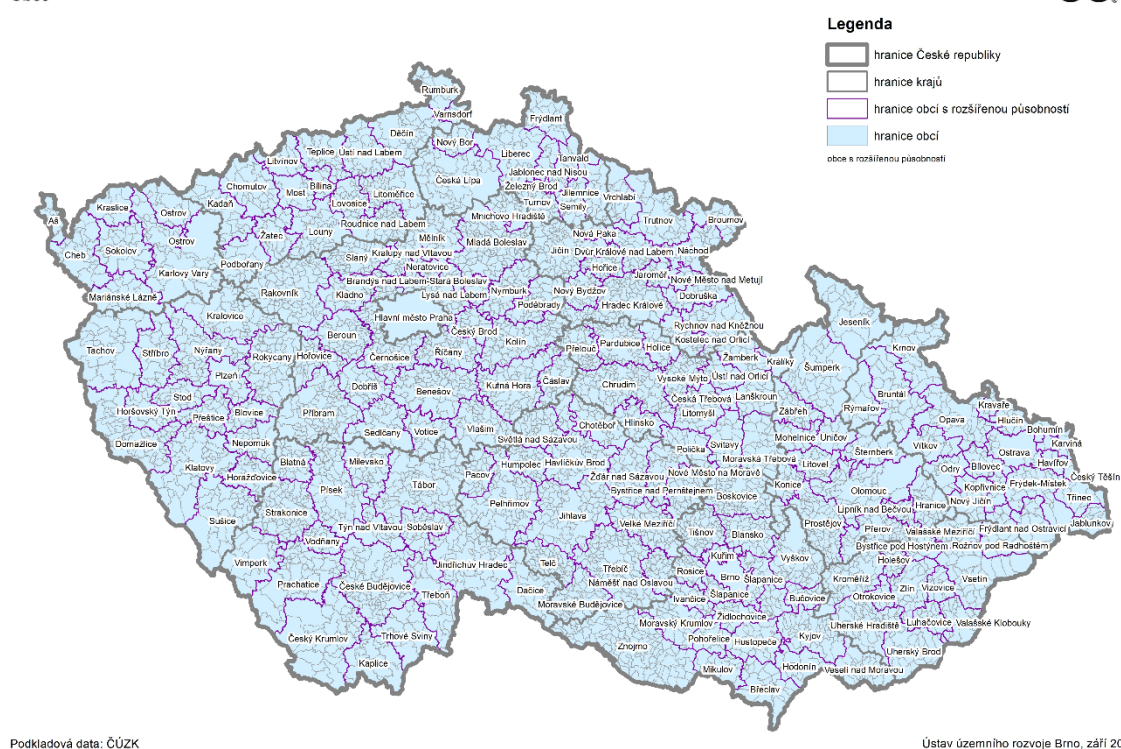
pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem a dále v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností vykonávána tímto úřadem.¹³

Na plnění úkolů v přenesené působnosti obdrží obec ze státního rozpočtu příspěvek.¹⁴ Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti zákon rozlišuje:

- obecní úřad obce s rozšířenou působností (205 obcí)
- obec s pověřeným obecním úřadem (388 obcí)
- obec se základním rozsahem přenesené působnosti (6 258 obcí)

Obrázek 1- Mapa správního uspořádání ČR

MAPA SPRÁVNÍHO USPOŘÁDÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY (k 31.8.2019)
Obce

Zdroj: Portál územního plánování, Mapa správního uspořádání České republiky (k 1. 1. 2020) – Obce

Obecní úřad obce s rozšířenou působností vedle přenesené působnosti základního rozsahu (podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona o obcích) a vedle přenesené působnosti pověřených obecních úřadů (podle § 64 zákona o obcích) vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Věcně je rozšířená působnost vymezena jak v zákoně o obcích, tak v mnoha

¹³ § 61 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

speciálních zákonech. Jedná se např. o vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, živnostenského oprávnění, vodoprávní řízení apod.

Pověřený obecní úřad vedle přenesené působnosti základního rozsahu (podle § 61 odst. 1 písm. a) zákona o obcích) vykonává další ve svěřeném rozsahu přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny mimo jiné odbor matriční a stavební úřad.

Obec se základním rozsahem výkonu státní správy vykonávána přenesenou působnost v základním rozsahu ve věcech, které stanoví zvláštní zákony; v tomto případě je území obce správním obvodem.

3.2.2 Orgány obcí

Jak již bylo uvedeno orgány obce jsou zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, místostarosta (popřípadě místostarostové), obecní úřad a zvláštní orgány obce – komise a výbory.

Zastupitelstvo obce je složeno z členů zastupitelstva obce. Při stanovení počtu členů zastupitelstva se přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu.

Tabulka 1 – Počet členů zastupitelstva podle počtu obyvatel

do 500 obyvatel	5 až 15 členů
nad 500 do 3 000 obyvatel	7 až 15 členů
nad 3 000 do 10 000 obyvatel	11 až 25 členů
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	15 až 35 členů
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	25 až 45 členů
nad 150 000 obyvatel	35 až 55 členů.

Zdroj: zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce a je mu vyhrazeno například schvalovat program rozvoje obce, schvalovat rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, vydávat obecně závazné vyhlášky obce,

volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce a odvolávat je z funkce.¹⁵

Člen zastupitelstva může svou funkci vykonávat jako „uvolněný“ nebo „neuvolněný“. Uvolněný zastupitel je po dobu výkonu funkce uvolněn z pracovního poměru, pokud byl před výkonem zaměstnán a náleží mu odměna, kterou mu poskytuje obec. Neuvolněnému zastupiteli musí zaměstnavatel poskytnout pro výkon funkce pracovní volno. O poskytování odměn neuvolněným zastupitelům rozhoduje Usnesením zastupitelstvo.

K platnému usnesení zastupitelstva obce, rozhodnutí nebo volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce.¹⁶

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. Radu obce tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je lichý a činí nejméně 5 a nejvýše 11 členů, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce.¹⁷

Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení a je jí vyhrazeno zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávat nařízení obce, stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu, schvalovat organizační řád obecního úřadu.¹⁸

Starosta obce je volen zastupitelstvem, je jeho členem a zastupuje obec navenek. Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce, odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce.¹⁹

V případě nepřítomnosti nebo v době, kdy nevykonává funkci zastupuje starostu místostarosta. Zastupitelstvo může zvolit více zastupitelů a svěřit jim různé úkoly. Místostarosta spolu se starostu podepisuje právní předpisy obce.²⁰

¹⁵ § 84 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ § 87 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ § 99 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸ § 102 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹ § 103 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

²⁰ § 104 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Obecní úřad tvoří starosta, který stojí v jeho čele, dále místostarosta, tajemník (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obecního úřadu. V samostatné působnosti plní úkoly uložené zastupitelstvem nebo radou obce, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje v případech stanoveným zákonem. V přenesené působnosti vykonává činnosti vymezené zákonem.²¹

Výkonnými útvary jsou odbory, jejichž počet a náplň činnosti závisí na velikosti obce, rozsahu samostatné působnosti. Názvy ani struktura odborů není nikde předepsána, proto se může lišit.²²

Zastupitelstvo si musí zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Každá obec musí mít vždy zřízen finanční výbor a kontrolní výbor. Pokud v obci žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje i výbor pro národnostní menšiny. Zastupitelstvo také může zřídit v částech obce osadní nebo místní výbory. Rada obce je oprávněna zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Komise může být rovněž zřízena pro výkon přenesené působnosti obce.²³ Na svěřeném úseku odpovídá za svou činnost starostovi.²⁴

3.3 Rozpočet obce

Rozpočet obce je základním a nedůležitějším nástrojem finančního řízení obce. Je nástrojem pro prosazování zájmů dané lokality, slouží k realizaci ekonomického a sociálního rozvoje obce, financování obecních politických programů a k prosazování zájmů obyvatelstva žijícího v obci, dále je to nástroj, který dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce.

Územní rozpočty mají respektovat rozdílné preference obyvatelstva, avšak zájem obyvatelstva o věci veřejné často není příliš velký, a tak i preference většiny se může lišit od skutečnosti.²⁵

²¹ §109 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

²² PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

²³ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.28-29

²⁴ MARKOVÁ, H. *finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2008. ISBN 978-08-87146-08-8

²⁵ MARKOVÁ, H. *finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2008. ISBN 978-08-87146-08-8

Rozpočty územních samosprávných celků jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se soustřeďují jak příjmy, které obec získá na základě jejich přerozdělení v rozpočtové soustavě, tak příjmy generované jejich vlastní činností, a ty se rozdělují a používají na financování veřejných a smíšených statků prostřednictvím veřejného sektoru územní samosprávy nebo prostřednictvím soukromého sektoru. Územní rozpočet je vytvářen, rozdělován a používán, stejně jako ostatní rozpočty v rozpočtové soustavě, s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty.²⁶

Dle zákona je rozpočet obce finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti obce. Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním. Při zpracování ročního rozpočtu se vychází ze střednědobého výhledu rozpočtu. Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Jako schodkový může být rozpočet schválen jen v případě, že schodek bude možné uhradit z finančních prostředků z minulých let, nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo příjmem z prodeje komunálních dluhopisů územního samosprávného celku.²⁷

3.3.1 Rozpočtový výhled

Finanční hospodaření obcí a svazků obcí se řídí nejen ročním rozpočtem, ale i střednědobým výhledem rozpočtu. Střednědobý výhled rozpočtu je nástrojem obce sloužící pro střednědobé finanční plánování rozvoje jejího hospodaření. Obce mají povinnost sestavovat rozpočtový výhled na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet²⁸, např. při schválení rozpočtu na rok 2020 musí být rozpočtový výhled minimálně na roky 2021 a 2022.

Podkladem k jeho sestavení jsou uzavřené smluvní vztahy a přijaté závazky. Střednědobý výhled rozpočtu obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, o dlouhodobých závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě

²⁶ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.51

²⁷ § 4 odst 1-5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ § 3 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou dopady na hospodaření po celou dobu trvání závazků.²⁹

Střednědobý výhled rozpočtu je vhodné průběžně aktualizovat dle aktuální situace, např.: nově uzavřené smlouvy o dílo na větší investiční akce s dobou realizace delší než 1 rok, smlouvy o úvěru, refinancování úvěrů, změny splátek úvěrů apod.

Pro zajištění reálnosti střednědobého výhledu rozpočtu platí zásada nenadhodnocovat příjmy a nepodhodnocovat výdaje budoucích let.

Návrh střednědobého výhledu rozpočtu obce zveřejní na svých internetových stránkách a na úřední desce nejméně 15 dnů přede dnem zahájení jeho projednávání na zasedání zastupitelstva obce. Na internetových stránkách se zveřejňuje úplné znění návrhu. Na úřední desce může být návrh zveřejněn v užším rozsahu, který obsahuje alespoň údaje o příjmech a výdajích v jednotlivých letech a o dlouhodobých závazcích a pohledávkách. Obec současně oznámí na úřední desce, kde je návrh zveřejněn a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Zveřejnění musí trvat až do doby jeho schválení. Po schválení střednědobého výhledu rozpočtu ho zveřejní obec na svých internetových stránkách do 30 dnů ode dne jeho schválení. Současně oznámí na úřední desce, kde je zveřejněn v elektronické podobě a kde je možno nahlédnout do jeho listinné podoby. Zveřejněn musí být až do schválení nového střednědobého výhledu rozpočtu.³⁰

3.3.2 Rozpočtový proces

Pod rozpočtovým procesem rozumíme souhrn činností, které jsou nezbytné k řízení hospodaření územního samosprávného celku v daném rozpočtovém území. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů neupravuje každý detail přípravy, projednávání a schvalování rozpočtu obce. Proto není rozpočtový proces u všech obcí stejný, některé zásady a fáze však zůstávají shodné. Jednotlivé fáze rozpočtového procesu lze rozdělit do těchto etap:

- a) analýza minulosti a stanovení priorit pro rozpočtové období
- b) sestavení návrhu rozpočtu
- c) projednávání a schválení

²⁹ §3 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ § 3 odst. 3-4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

- d) kontrola plnění rozpočtu
- e) přehled o skutečném plnění rozpočtu – závěrečný účet
- f) následná kontrola
- g) aktualizace programu rozvoje a rozpočtového výhledu³¹.

Pokud nedojde ke schválení rozpočtu před začátkem rozpočtového období, obec hospodaří dle tzv. rozpočtového provizoria, které udává, jakým způsobem bude obec hospodařit, a mělo by vycházet z rozpočtu z minulých let, nikoliv z ještě neschváleného rozpočtu.³²

Při tvorbě rozpočtu, na kterékoliv úrovni se musíme řídit stanovenými, ačkoliv v českém právním řádu jednotně nekodifikovanými zásadami. Tyto zásady byly v průběhu historie průběžně zjišťovány. Existuje mnoho možností, jak tyto zásady rozčlenit. Jednou z možností je, v jaké fázi se uplatňují. Zda jsou aplikovány při řízení rozpočtového procesu nebo až poté při hospodaření s rozpočtovými prostředky.³³

3.3.3 Kontrolní mechanismy

Obce jsou povinny dát přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok³⁴ nezávislým kontrolním subjektem, kterým může být krajský úřad, auditor nebo auditorská společnost, kterou si obec zvolí. Termín pro podání žádosti o přezkoumání je 30. 6. každého kalendářního roku. Termín pro oznámení rozhodnutí o auditu je totožný.³⁵

Předmětem přezkoumání konkrétního územního samosprávného celku jsou údaje o hospodaření za období kalendářního roku, které také tvoří součást závěrečného účtu. Tyto údaje obsahují informace:

- a) plnění příjmů a výdajů rozpočtu včetně peněžních operací, týkajících se rozpočtových prostředků,
- b) finanční operace, týkající se tvorby a použití peněžních fondů,
- c) náklady a výnosy podnikatelské činnosti územního celku,

³¹ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.63

³² PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

³³ BAKEŠ, M. *Finanční právo*. Praha, C.H.Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7 s.129

³⁴ § 17 odst. 4 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ § 4 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů

d) peněžní operace, týkající se sdružených prostředků vynakládaných na základě smlouvy mezi dvěma nebo více územními celky, anebo na základě smlouvy s jinými právníky nebo fyzickými osobami,

e) finanční operace, týkající se cizích zdrojů ve smyslu právních předpisů o účetnictví,

g) vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí, k jiným rozpočtům, ke státním fondům a k dalším osobám.

h) nakládání a hospodaření s majetkem ve vlastnictví územního celku,

i) nakládání a hospodaření s majetkem státu, s nímž hospodaří územní celek,

j) zadávání a uskutečňování veřejných zakázek, s výjimkou úkonů a postupů přezkoumaných orgánem dohledu podle zvláštního právního předpisu,

k) stav pohledávek a závazků a nakládání s nimi,

l) ručení za závazky fyzických a právníků osob,

m) zastavování movitých a nemovitých věcí ve prospěch třetích osob,

n) zřizování věcných břemen k majetku územního celku,

o) účetnictví vedené územním celkem.

Předmětem přezkoumávání nejsou údaje, na které se vztahuje povinnost mlčenlivosti podle daňového řádu.³⁶

Předmět přezkoumání hospodaření se ověřuje z hlediska:

a) dodržování povinností stanovených zvláštními právními předpisy, zejména předpisy o finančním hospodaření územních celků, o hospodaření s jejich majetkem, o účetnictví a o odměňování,

b) souladu hospodaření s finančními prostředky ve srovnání s rozpočtem,

c) dodržení účelu poskytnuté dotace nebo návratné finanční výpomoci a podmínek jejich použití,

d) věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích.³⁷

S prováděním kontroly jsou spojena práva i povinnosti na obou stranách, na straně územních samosprávných celků i na straně kontrolorů. Mezi práva a povinnosti kontrolorů patří pořizovat zápisy z jednotlivých dílčích přezkoumání a zprávu o výsledku přezkoumání

³⁶ § 2 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ § 3 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů

hospodaření, seznámit územní celek s obsahem zápisu z dílčích přezkoumání za účelem umožnění přijetí opatření k nápravě zjištěných chyb a nedostatků v něm uvedených, umožnit územnímu celku podat k návrhu zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření písemné stanovisko do 15 dnů ode dne předání návrhu této zprávy, prověřit námitky uplatněné ve stanovisku územního celku a také předat a s územním celkem projednat konečné znění zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření.³⁸

Obec, u které se přezkoumání koná má právo být seznámena s obsahem zápisů z dílčích přezkoumání, s návrhem zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření a obdržet její stejnopis, doručit kontrolorovi pověřenému řízením přezkoumání písemné stanovisko k návrhu zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření a požadovat jeho přiložení ke zprávě o výsledku přezkoumání hospodaření a být seznámen se zprávou o výsledku přezkoumání hospodaření a obdržet její stejnopis.³⁹

3.3.4 Příjmy rozpočtu

Mezi základní skupiny příjmů obecních rozpočtů patří daňové příjmy, transfery a dotace, nedaňové příjmy a úvěry či půjčky. První tři kategorie tvoří příjmy nenávratné, poslední kategorie představuje návratné finanční zdroje. Obvykle největší podíl představují příjmy daňové, dále dotace a transfery.⁴⁰

Tabulka 2 – Druhové členění příjmů

Příjmy	
Daňové	<ul style="list-style-type: none"> • Svěřené daně (daň z nemovitosti) • Sdílené daně (DPFO, DPPO, DPH) • Místní poplatky • Správní poplatky
nedaňové	<ul style="list-style-type: none"> • Poplatky za služby • Příjmy z pronájmu majetku • Příjmy od organizačních složek, příspěvkových organizací • Zisk obecních podniků • Dividendy z akcií, přijaté úroky
Kapitálové	<ul style="list-style-type: none"> • Příjmy z prodeje
Transfery	<ul style="list-style-type: none"> • Neúčelové a účelové

³⁸ § 6 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ § 7 zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.98

Daňové příjmy představují nejdůležitější a nejvýznamnější zdroj příjmů obce. Představují zhruba poloviny celkových příjmů. Přestože obce nemohou přímo ovlivnit výši výběru, mohou podporovat takové činnosti v obci, které ji zajistí vyšší daně.

Do rozpočtů územních samospráv plynou zpravidla daně důchodového typu, a to daně z příjmů jednotlivců či korporací (daň ze zisku), dále daně majetkové a v posledních letech se začínají využívat i daně nepřímé – spotřební daně a daň z přidané hodnoty, a to formou sdílené daně. Dále sem patří daně obecní a regionální. Nejčastějším příjmem územních rozpočtů, zejména rozpočtů obcí jsou majetkové daně (z majetku ve vlastnictví domácností nebo podnikatelského majetku), a to nemovitého (půda, budovy a stavby) nebo hmotného majetku a podnikatelského majetku (stroje).⁴¹

Nedaňové příjmy představují menší část příjmů obce, ale rozhodně nejsou zanedbatelné.

Příjmem územních rozpočtů jsou déle nedaňové příjmy, jejich význam se v poslední době zvyšuje. Patří sem příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, ze sbírek a darů. Závisejí na množství a struktuře majetku, ve větší míře na vlastní ekonomické činnosti územních samospráv.⁴²

Kapitálové příjmy jsou typy jednorázových příjmů, které se zpravidla pravidelně neopakují. Jsou většinou účelové a využívají se k financování dlouhodobých potřeb, zejména na pořízení investic v lokálním a regionálním veřejném sektoru, které umožní navýšit nabídku lokálních, respektive regionálních, veřejných statků a uspokojit budoucí zvýšenou poptávku, tzn. z nichž prospěch budou mít i budoucí generace.⁴³

Transfery a dotace jsou významným příjmem rozpočtů obcí. Protože obec není většinou, co se týče hospodaření s příjmy a výdaji soběstačná, je zde možnost nenávratného transferu ze státního rozpočtu. Můžeme to považovat za projev solidarity ze strany státu, podpory obcí k jejich jak ekonomickému, tak sociálnímu růstu. Dotace pomáhají zmenšit rozdíly ve finančním hospodaření různých území a přispívají k vyrovnání a zlepšení potřeb

⁴¹ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.99

⁴² PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.99

⁴³ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1

uvnitř samosprávy. Dotace dělíme na dva typy: účelové a neúčelové. Účelové dotace, jak již název napovídá, jsou poskytnuty kvůli konkrétními účelu. Pro poskytnutí účelové dotace je třeba splnit dané podmínky, pokud je dotace nesprávně využita, musí se vrátit zpět do státního rozpočtu. Neúčelové dotace nejsou vymezeny pro přesný účel, na který mají být využity.⁴⁴

3.3.5 Výdaje rozpočtu

Nejčastější hledisko, které se používá při rozdělování výdajů je ekonomické, z tohoto hlediska se výdaje rozdělují na běžné a kapitálové. Další hledisko může být rozpočtové plánování – plánované (lze je přesně určit – např. provoz škol) a neplánované výdaje (nelze je předem stanovit, vyplynou průběhu rozpočtového roku – podpora při živelné pohromě), tyto výdaje bývají často uhrazovány z rezerv.⁴⁵

Běžné výdaje jsou opakující se výdaje, ze kterých se financují běžné potřeby v příslušném kalendářním rozpočtovém roce. Jsou určeny na platy zaměstnanců, nákup materiálu, vody, paliv a energie, nákup služeb a sociální dávky. **Kapitálové výdaje** slouží zejména na financování dlouhodobých, zejména investičních potřeb, přesahující období jednoho rozpočtového roku. Vycházejí z rozložení a postupu realizace jednotlivých projektů až do doby jejich dokončení, souvisí tedy i se splácením půjček na financování investic.⁴⁶

Z rozpočtu obce se hradí zejména závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony, výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec, jiné výdaje uskutečněné v rámci

⁴⁴ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

⁴⁵ PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

⁴⁶ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.194

působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely. Vedle těchto výdajů hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.⁴⁷

Lze tedy shrnout, že rozsah výdajů územních samospráv ovlivňuje rozpočtové omezení ze strany příjmů a rozsah odpovědnosti a pravomocí obecní a regionální úrovně za zabezpečení škály veřejných statků a služeb.⁴⁸

3.4 Finanční analýza

Finanční analýza je specifickým typem analýzy, jejímž smyslem je provést zhodnocení finančního hospodaření. Patří k nejdůležitějším nástrojům finančního řízení, je užitečná pro prověření dat z minulosti, je východiskem pro sestavování finančního plánu. Finanční analýza vychází nejčastěji z těchto nejdůležitějších informací, které jsou účetního charakteru: rozvaha, výkaz zisku a ztráty a výkaz o peněžních tocích.⁴⁹

Finanční analýza je významná pro zkvalitnění finančního rozhodování na úrovni každého subjektu územní samosprávy.⁵⁰

3.4.1 Metody finanční analýzy

Při realizaci finanční analýzy musíme dbát na přiměřenost volby metod analýzy. Volby metody musí být učiněna s ohledem na :

- Účelnost – to znamená, že musí odpovídat předem zadanému cíli.
- Nákladnost – analýza potřebuje čas a kvalifikovanou práci, což s sebou nese celou řadu nákladů, které by však měly být přiměřené návratnosti takto vyložených nákladů
- Spolehlivost – čím spolehlivější budou vstupní informace, tím spolehlivější by měly být výsledky plynoucí z analýzy.

Obecně platí čím lepší metody, tím spolehlivější závěry, tím nižší riziko chybného rozhodnutí a tím vyšší naděje na úspěch. Základem různých metod finanční analýzy jsou finanční ukazatele. Obvykle jsou vymezovány jako formalizované zobrazení hospodářských procesů. Finančním ukazatelem také rozumíme číselnou charakteristiku ekonomické

⁴⁷ § 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0.s.192

⁴⁹ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4. s.20

⁵⁰ PEKOVÁ, J. *Finance územní samosprávy*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-614-1

činnosti podniku. Existuje celá řada ukazatelů, které v rámci finanční analýzy fungují, a existuje také celá řada jejich členění.

Finanční analýza využívá v zásadě dvě skupiny metod, a to metody elementární a metody vyšší.⁵¹

Metody elementární lze rozčlenit do několika skupin:

- analýza absolutních (stavových) ukazatelů
- analýza cash flow
- analýza rozdílových a tokových ukazatelů
- analýza poměrových (intenzivních) ukazatelů
- analýza soustav ukazatelů⁵²

Rozvaha obsahuje údaje o stavu k určitému okamžiku neboli stavové ukazatele, Výkaz zisku a ztrát ve formě výnosů a nákladů předkládá údaje za daný časový interval jinak tokové ukazatele. Z rozdílu stavových ukazatelů lze získat rozdílové ukazatele. Jestliže vykázaný údaj je dáván do poměru s jiným údajem, pracujeme s poměrovými ukazateli.⁵³

Metody vyšší finanční analýzy nepatří k metodám univerzálním. Jejich použití je závislé na hlubších znalostech matematické statistiky, ale také na hlubších teoretických i praktických ekonomických znalostech. Těmito metodami se zpravidla zabývají specializované firmy.⁵⁴

3.4.2 Analýza poměrovými ukazateli

Poměrové ukazatele jsou nejčastěji používaným rozborovým postupem k účetním výkazům z hlediska využitelnosti i z hlediska jiných úrovní analýz (např. odvětvová analýza). Nejpravděpodobnějším důvodem je fakt, že analýza poměrovými ukazateli vychází výhradně z údajů ze základních účetních výkazů. Využívá tedy veřejně dostupné informace a má k nim přístup také externí finanční analytik. Poměrový ukazatel se vypočítá jako poměr jedné nebo několika účetních položek základním účetním výkazů k jiné položce nebo k jejich skupině. Lze rozlišovat různé skupiny poměrových ukazatelů. Nejobvyklejší způsob, jak členit poměrové ukazatele je z hlediska zaměření na:

⁵¹ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4. s.43-44

⁵² RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4. s.46-48 a

⁵³ KNÁPKOVÁ, J. a PAVELKOVÁ, D. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada, 2010 ISBN 978-80-247-3349-4 s. 6

⁵⁴ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4. s.44

- Ukazatele likvidity
- Ukazatele rentability
- Ukazatele zadluženosti
- Ukazatele aktivity
- Ukazatele tržní hodnoty
- Ukazatele cash flow⁵⁵

Při finanční analýze obce nejsou použity všechny výše uvedené ukazatele. Nejčastěji využívanými finančními ukazateli při posuzování finanční kondice obce jsou ukazatele likvidity obce a zadluženosti obce. V případě potřeby mohou být i doplněny ukazateli jinými, a to například o celkové příjmy rozpočtu na obyvatele, celkové výdaje rozpočtu na obyvatele, podíl salda běžného rozpočtu na běžných příjmech a případně další.

3.4.3 Analýza stavovými ukazateli

Analýza stavových ukazatelů se zabývá zkoumáním finančních výkazů v předem daných souvislostech. Tuto analýzu lze rozdělit na analýzu horizontální (analýzu vývojových trendů) a analýzu vertikální (procesní)

Horizontální analýza se zabývá časovými změnami absolutních ukazatelů. V rozvaze hledá odpověď na otázky: o kolik se změnil jednotlivé položky finančních výkazů v čase anebo o kolik % se změnil jednotlivé položky v čase. Jejím cílem je změřit intenzitu změn jednotlivých položek. Ve výkazu zisku a ztrát hledáme odpověď na otázku, jak jednotlivé položky výkazu ovlivňují výsledek hospodaření.⁵⁶

Vertikální analýza se zabývá vnitřní strukturou absolutních ukazatelů, někdy se označuje také jako analýza komponent. Jde vlastně o souměření jednotlivých položek základních účetních výkazů k celkové sumě aktiv či pasiv.⁵⁷

⁵⁵ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4. s 56-57

⁵⁶ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4. s 118-123

⁵⁷ RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4. s 46

4 Vlastní práce

4.1 Město Varnsdorf

Město leží v povodí řeky Mandavy a je ze třech stran obklopeno Spolkovou republikou Německo. Z české strany ho obklopují Lužické hory a na německé straně se nedaleko rozprostírá Žitavská kotlina. Patří mezi 3 nejseverněji položená města České republiky.

Rozprostírá se v průměrné nadmořské výšce 332 m n.m. Nejvyššími body katastru jsou vrchy Špičák (544 m n.m.) a Hrádek (429 m n.m.). Město leží nedaleko Národního parku České Švýcarsko, od západu zasahuje k městu Ptačí oblast Labské pískovce a Přírodní rezervace Světlík. Historicky je Varnsdorf znám jako město zahrad a stromů, vznikl totiž postupným spojením několika vesnic a chybí mu typické městské jádro, místo toho zde najdeme větší podíl městské zeleně. Ve městě je několik větších parků, řada drobných parkových ploch a 13 památných stromů.

Katastrální území, do kterého město spadá, má rozlohu 26,21 km². Z této rozlohy připadá 10,9 km², tj. 41,7 % na zemědělskou půdu a 15,3 km², tj. 58,3 % na nezemědělskou půdu. Z celkové výměry nezemědělské půdy 63,3 % tvoří lesní půda. Lesy pokrývají hlavně vrcholové polohy terénních vln. Území města se skládá ze 3 částí (Studánka, Světliny, Varnsdorf). V době voleb se dělí na 13 volebních okrsků.

Město Varnsdorf mělo podle statistické bilance na začátku roku 2017 celkem 15546 obyvatel, z toho 7998 žen. Pro srovnání v roce 1937 měl Varnsdorf 23719 obyvatel.

Město se stalo známým v tuzemsku i v zahraničí, k čemuž nemalou měrou přispěly zejména výrobky z textilních firem Velveta a Elite a ze strojírenské firmy Továrny obráběcích strojů (TOS). Současná výroba v těchto firmách navazuje na dlouholeté tradice.

Mezi jeho kulturní památky patří nejstarší stavba kostel sv. Petra a Pavla nebo zdaleka viditelný pseudorománský kostel sv. Františka z Assisi. V okrajových částech města a při řece Mandavě se zachovala řada lidových staveb tzv. podstávkové domy z 18. a 19. století, které poukazují na způsob a styl života prostých venkovanů, sedláků a řemeslníků.⁵⁸

⁵⁸ <https://www.varnsdorf.cz/cz/o-varnsdorfu/data-fakta/>

4.1.1 Stručná historie města Varnsdorf

Původní ves vznikla v 2. polovině 13. století, první písemný záznam se vztahuje k r. 1352. Po sloučení Starého Varnsdorfu s pěti okolními osadami (1849) došlo ke vzniku největší vesnice v Rakouské říši s 10 tisíci obyvateli. Roku 1868 byl Varnsdorf povýšen na město. V posledních dvou staletích město utvářel hlavně rozvoj textilního průmyslu, dnes je zde zastoupeno také strojírenství, potravinářský průmysl aj.

Do kulturních dějin se město zapsalo liturgickou premiérou Beethovenovy Missy solemnis (slavnostní mše, r.1830) a poválečným působením skladatele Bjarnata Krawce a jeho dcery Hanky Krawcec (oba pohřbeni na místním hřbitově). Na hudební tradice dnes navazují koncertní cykly Varnsdorfského hudebního léta. Varnsdorf má své místo i v církevních dějinách: z protestu proti dogmatu o papežově neomylnosti vzniklo hnutí, jehož vyvrcholením byl vznik starokatolické církve s biskupstvím ve Varnsdorfu (1872).⁵⁹

4.1.2 Občanské vybavenost

Zdravotní péči ve Varnsdorfu poskytuje několik zařízení. Jedním z nich je Nemocnice Varnsdorf, jejímž zřizovatelem je Město Varnsdorf. Odbornými pracovišti v nemocnici jsou chirurgická ambulance, ortopedicko-traumatologická ambulance, gynekologická ambulance a rehabilitace. Lůžková část je tvořena léčebnou dlouhodobě nemocných rozdělenou na tři oddělení. V nemocnici je nově možné využít rentgen a ultrazvuk.

V současnosti ve Varnsdorfu působí na více než dvě desítky lékařů, a to z oborů pediatrie, praktické lékařství, neurologie, plicní, ORL, interna, diabetologie, gynekologie, stomatologie, a další. Výdej léků je zajištěn sedmi lékárnami. Dalším zdravotnickým zařízením je městská poliklinika, kde mají svou ordinaci nejen praktičtí lékaři, ale také řada specialistů.

Ve městě funguje organizační složka Modrý kámen, která zajišťuje poskytování registrovaných sociálních služeb – terénní program, sociálně aktivizační činnosti pro rodiny s dětmi, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, noclehárna a pečovatelská služba. Ve městě jsou i specializované bytové domy: Dva domy s byty zvláštního určení pro seniory a zdravotně handicapované – celkem 108 bytových jednotek, ubytovna pro matky s dětmi a sociální ubytovna s 55 byty.

⁵⁹ <https://www.varnsdorf.cz/cz/o-varnsdorfu/historie/>

Mateřských škol je ve městě 8 s celkovým počtem 18 běžných tříd a 5 speciálních tříd. K 30. září 2020 je zapsáno v mateřských školách 457 dětí, o jejichž vzdělávání se stará 51 kvalifikovaných pedagogů.

Z celkového počtu 5 základních škol jsou dvě školy prvostupňové. Tyto školy navštěvuje v letošním školním roce 221 žáků, kteří jsou rozmístěni do 11 tříd. Do dalších tří dvoustupňových základních škol dochází v letošním roce celkem 1 016 žáků a vyučování probíhá ve 45 třídách. Výuku v základních školách zajišťuje 86 pedagogů. Povinnou školní docházku zajišťuje pro 135 žáků ve čtyřech třídách rovněž Gymnázium Varnsdorf, jehož zřizovatelem je Biskupství litoměřické.

Vzdělání po ukončení základní školní docházky nabízí ve Varnsdorfu následující školy: Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola služeb a cestovního ruchu, Gymnázium Varnsdorf, Střední průmyslová škola TOS Varnsdorf.

Možnost vzdělávání se v tanečních, výtvarných, hudebních a literárních oborech nabízí Základní umělecká škola.

Volný čas můžou obyvatelé města trávit v divadle, kině, na celé radě venkovních sportovišť –fotbalovém a atletickém stadionu, venkovním areálu u sportovní haly s atletickým oválem, hřištěm s umělým travnatým povrchem, fotbalovém hřišti s přírodní travou, basketbalovém hřišti s umělým povrchem, 2 kurty pro beachvolejbal, workoutovým hřištěm, několika dálkařskými sektory a skateparkem. Z vnitřních sportovišť mohou využívat plavecký bazén, zimní stadion, sportovní halu, sokolovnu. Pro děti je zřízen dům dětí a mládeže nabízející výtvarné, společenské, vědní, taneční, hudební, turistické, přírodovědné, technické, rukodělné, sportovní a pohybové kroužky.

4.1.3 Samospráva města

V letech 2016–2018 bylo zastupitelstvo obce tvořeno 21 zastupiteli z 9 politických stran a sdružení. Po volbách do zastupitelstev obcí v roce 2018 zůstal počet zastupitelů stejný, počet zastoupených politických stran a sdružení se snížil na 7. Ve volbách vždy zvítězilo ANO 2011 a představitel této strany zastává post starosty města.

V sedmi členné radě města jsou 2 členové vítězné strany ANO 2011, 2 členové ODS, 2 členové Volby pro město a po jeden člen ze sdružení Náš Varnsdorf, který je zároveň ředitelem Městského divadla (příspěvkové organizace města).

Kromě povinně zřizovaného finančního a kontrolního výborů, je zastupitelstvem města zřízen i výbor pro hospodaření s odpady. Předsedové těchto výborů jsou voleni z řad

opozičních stran. Rada města zřídila 8 komisí – komisi pro vzdělávání, tělovýchovu a sport, komisi pro kulturu, komisi pro cestovní ruch, bytovou a sociální komisi, komisi správy majetku a výstavby, komisi pro posuzování veřejných zakázek, komisi prevence kriminality a bezpečností a sociální situace a dotační komisi. Rada města má dále zřízeny 2 pracovní skupiny s názvem Voda a Zdravotnictví.

Městský úřad Varnsdorf, plní úkoly v oblasti samostatné i přenesené působnosti. Je členěn na odbory a oddělení. Řídí organizační složky a orgány zřízené zastupitelstvem města dle zvláštních předpisů – Městská policie a Jednotka dobrovolných hasičů. Úřad je tvořen starostou města, 2 místostarosty města, tajemníkem a 93 zaměstnanci.

V oblasti samostatné působnosti plní úkoly v územním obvodu města Varnsdorf. V této oblasti plní úkoly uložené radou a zastupitelstvem města, zejména plní úkoly vyplývající z usnesení rady a zastupitelstva města a předkládá zprávy o jejich plnění, po odborné stránce metodicky vede příspěvkové organizace a organizační složky, pomáhá výborům a komisím, v oblasti krizového řízení zajišťuje připravenost města na mimořádné situace a podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací. Za plnění těchto úkolů je odpovědný tajemník městského úřadu starostovi města.

V oblasti přenesené působnosti plní úkoly ve smyslu ustanovení § 61 a §109 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení, ve znění pozdějších předpisů. Výkon státní správy v přenesené působnosti je v pravomoci Stavebního úřadu, Odboru sociálních věcí a zdravotnictví, odboru správních činností a obecního živnostenského úřadu, Odboru životního prostředí, Ekonomickému odboru, Organizačnímu odboru, Odboru správy majetku a investic, Vedení úřadu + oddělení školství, kultury a tělovýchovy. Výkon přenesené působnosti vykonává v územních obvodech Dolní Podluží, Horní Podluží, Chříbská, Jiřetín pod Jedlovou, Rybniště a Varnsdorf.

4.2 Rozpočet města v letech 2016–2019

V této části se budu zabývat analýzou rozpočtového hospodaření obce. V první analýze jsou porovnávány příjmy, výdaje a saldo ze schválených rozpočtů pro daný rok.

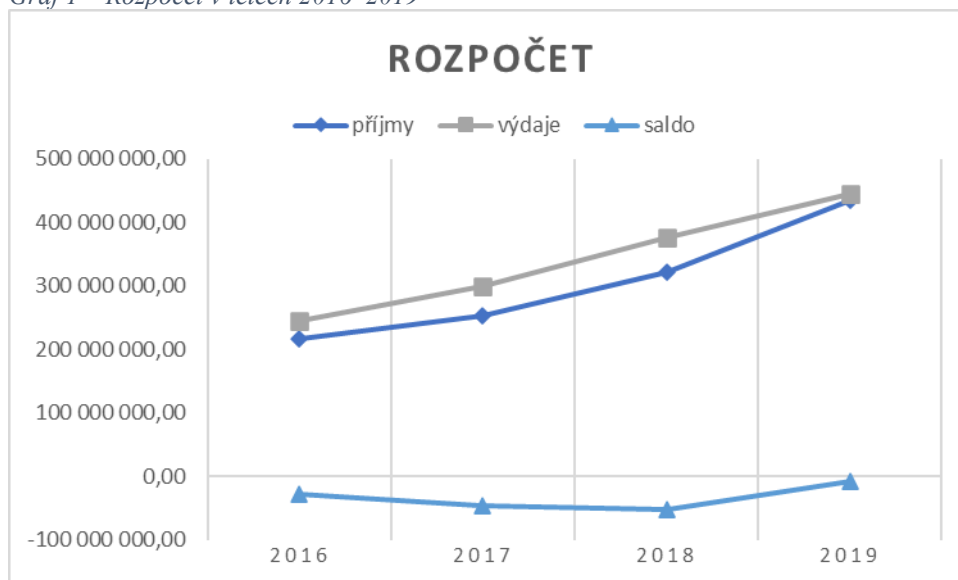
Tabulka 3 – Schválené rozpočty v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Příjmy	217 099 850	253 736 000	322 062 400	435 024 030
Výdaje	245 669 167	299 765 000	375 081 500	443 693 500
Saldo	-28 569 317	-46 029 000	-53 019 100	- 8 669 470
Financování	28 569 317	46 029 000	53 019 100	8 669 470

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

V tabulce jsou uvedeny údaje o schválených rozpočtech v letech 2016–2019. Všechny rozpočty byly schválené jako schodkové. Rozdíly příjmů a výdajů byly ze 100 % kryty přebytky finančních prostředků z minulých let. Nejvyšší příjmy 435 024 303 Kč a zároveň nejvyšší výdaje 443 693 500 Kč, ale také nejnižší saldo 8 669 470 Kč byly schváleny v roce 2019.

Graf 1 – Rozpočet v letech 2016–2019

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

V analyzovaných letech se příjmy i výdaje vyvíjely rovnoměrně. Z grafu je patrné, že obě položky mají rostoucí tendence. Saldo v letech 2016–2018 nárůstalo (ale vždy bylo financováno z přebytků z předchozích let). V roce 2019 došlo k výraznému poklesu a přiblížení se k vyrovnanému rozpočtu.

4.3 Analýza příjmů v letech 2016–2019

Příjmy obecních rozpočtů jsou tvořeny příjmy daňovými, nedaňovými, kapitálovými a přijatými transfery.

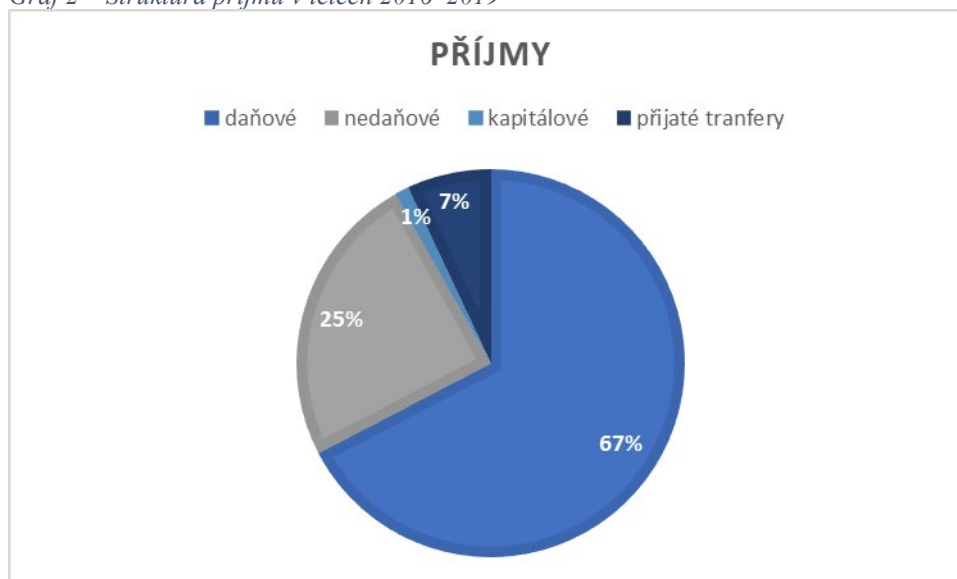
Tabulka 4 – Příjmy v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Daňové	170 638 000	199 090 000	227 945 000	229 247 000
Nedaňové	22 606 750	28 533 500	69 055 400	181 577 030
Kapitálové	3 500 000	4 000 000	3 500 000	3 500 000
Přijaté transfery	20 355 100	22 112 500	21 562 000	20 700 000
Celkem	217 099 850	253 736 000	322 062 400	435 024 030

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Celkové schválené příjmy se v letech 2016–2019 pohybovaly mezi hodnotami 217 099 850 Kč – 435 024 030 Kč. Nejvýznamnější položkou příjmů jsou příjmy daňové, které se každý rok navyšují. V letech 2016–2018 byl rovnoměrný přírůstek v průměru 28 653 500 Kč, v roce 2019 je přírůstek jen 1 302 000 Kč. Hodnoty nedaňových příjmů jsou příjmem s nejdynamičtějším nárůstem. Mezi lety 2016–2019 narostly na osminásobek. Přijaté transfery jsou stabilní položkou příjmů po celé sledované období. Nejstabilnější, ale zároveň nejnižší jsou příjmy kapitálové, které se s výjimkou roku 2017, kdy byly navýšeny na 4 000 000 Kč drží na 3 500 000 Kč.

Graf 2 – Struktura příjmů v letech 2016–2019

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Na grafu můžeme přehledně vidět, jak již bylo uvedeno výše, že nejvýznamější část celkových příjmů tvoří příjmy daňové, a to celkem 67 %. Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery tvoří zbývající jednu třetinu příjmů. Kapitálové příjmy jsou v příjmech zastoupeny pouhým 1 %.

4.3.1 Daňové příjmy

Daňové příjmy jsou v rozpočtu města Varnsdorf členěny do položek daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, daně ze zboží a služeb (DPH), daně a poplatky z vybraných činností a služeb a daně majetkové.

Tabulka 5 – Daňové příjmy v letech 2016–2019 (v Kč)

Položka	2016	2017	2018	2019
Daň z příjmu fyzických osob				
- placená plátci	32 000 000	39 000 000	47 500 000	47 500 000
- placená poplatníky	950 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
- vybíraná srážkou	3 200 000	3 500 000	3 750 000	4 000 000
Daň z příjmů práv. osob				
- právnických osob	32 000 000	40 000 000	42 000 000	42 000 000
- obce	3 000 000	2 600 000	5 200 000	5 500 000
Daně ze zboží a služeb	68 000 000	80 000 000	98 000 000	98 000 000
Daně a poplatky z vybraných činností a služeb				
- místní poplatky	8 460 000	8 650 000	8 650 000	8 650 000
- správní poplatky	3 523 000	3 485 000	3 440 000	3 192 000
- daň z hazardních her	11 000 000	12 550 000	10 000 000	11 000 000
- za zkoušky OZ řidičské oprávnění	500 000	600 000	700 000	700 000
- odvody za odnětí zemědělské půdy	5 000	5 000	5 000	5 000
Majetkové daně	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000
Celkem	170 638 000	199 090 000	227 945 000	229 247 000

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Jednotlivé sdílené daně, které plynou do rozpočtu obce, ve sledovaných letech rostly nebo stagnovaly. Položkou s nejvyššími příjmy, jsou daně ze zboží a služeb. Tvoří v průměru 44 % všech daňových příjmů, pohybují se od 68 000 000 Kč v roce 2016 do 98 000 000 Kč v letech 2018 a 2019. Naopak položkou s nejnižšími příjmy je daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky, které tvoří v průměru 0,5 % všech daňových příjmů a pohybují se od 950 000 Kč v roce 2016 do 1 200 000 Kč ve zbývajících letech.

Majetkové daně v letech 2016- 2019 zůstávaly ve stejné výši, a to 7 500 000 Kč. U daní a poplatků z vybraných činností a služeb v položce správní poplatky je jedinou položkou všech daňových příjmů. Která meziročně klesá z 3 523 000 Kč v roce 2016 na 3 192 000 Kč v roce 2019.

4.3.2 Nedaňové příjmy

Nedaňové příjmy jsou plně v kompetenci města, jsou to příjmy jejichž výši i strukturu může město přímo ovlivňovat. Jsou to především příjmy z vlastní činnosti, odvody přebytků příspěvkových organizací, příjmy z pronájmu majetku, přijaté sankční platby, ostatní nedaňové příjmy a přijaté splátky půjčených prostředků.

Tabulka 6 – Nedaňové příjmy v letech 2016–2019 (v Kč)

Položka	2016	2017	2018	2019
Příjmy z vlastní činnosti				
- Hlas severu	415 000	381 000	370 000	370 000
- ostatní služby (pečovatelské služby, azylový dům, ubytovna)	1 000 000	2 200 000	2 570 000	2 580 000
- za poskytování služeb	600 000	600 000	300 000	600 000
- z vlastní činnosti – těžba dřeva	-	-	-	520 000
- ostatní nakládání s odpadem	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
- ostatní služby	352 000	307 125	306 500	306 504
- drobný prodej zboží	10 000	5 000	5 000	5 000
- ostatní příjmy-věcná břemena	200 000	200 000	250 000	250 000
Odvody přebytků příspěvkových organizací	3 373 650	3 650 000	4 180 318	4 340 620
Příjmy z pronájmu majetku				
- pronájem pozemků	800 000	770 000	775 000	700 000
- pronájem nemovitostí	6 890 600	7 800 000	8 031 000	6 950 000
Příjmy z úroků a realizace fin. majetku	200 000	30 000	143 500	250 000
Přijaté sankční platby				
- Městská policie	300 000	200 000	200 000	100 000
- Stavební úřad	100 000	80 000	80 000	50 000
- Životní prostředí	50 000	50 000	40 000	40 000
- Správní činnosti a OŽÚ	930 000	1 005 000	14 060 000	100 950 000
Prodej drobného majetku	5 000	5 000	-	5 000
Ostatní nedaňové příjmy				
- náklady řízení	80 000	90 000	60 000	40 000
- předpokládané dotace	5 475 000	6 968 000	33 177 500	51 459 000
- příspěvek SVS	-	-	-	2 885 530
Přijaté splátky půjčených prostředků				
- splátky půjček	925 500	941 850	958 500	975 376
- vrácená finanční výpomoc	-	1 930 525	2 022 540	6 700 000
Celkem	22 606 750	28 533 500	69 055 400	181 577 030

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

V případě města Varnsdorf patří nedaňové příjmy mezi příjmy s nejvyšším nárůstem ve sledovaných letech, a to hlavně v položce přijaté sankční platby ze správních činností a OŽÚ, kde je nárůst více než stonásobný z 930 000 Kč na 100 950 000 Kč. Ten je způsoben zavedením radarového měření na vybraných úsecích v katastru města Varnsdorf v červnu roku 2018.

Další významnou a pravidelně rostoucí položkou jsou předpokládané dotace na sociální služby, sociální práce, sociálně právní ochranu dětí a ostatní. Mezi stabilní a vyšší příjmy lze zařadit příjmy z pronájmu nemovitostí, odvody přebytků příspěvkových organizací a vrácenou finanční výpomoc.

Zanedbatelnými příjmy ve výši 0,000016 % z celkových příjmů jsou příjmy z prodeje drobného majetku.

4.3.3 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy jsou zpravidla jednorázové, jedná se o příjmy z prodeje dlouhodobého majetku (kromě drobného), a to pozemků a nemovitostí.

Tabulka 7 – Kapitálové příjmy v letech 2016–2019 (v Kč)

Položka	2016	2017	2018	2019
Prodej pozemků	2 000 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000
Prodej nemovitostí	1 500 000	1 500 000	1 000 000	1 000 000
Celkem	3 500 000	4 000 000	3 500 000	3 500 000

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Jedná se o pravidelné a stabilní příjmy. Větší část příjmů tvoří příjmy z prodeje pozemků, které jsou v od roku 2017 ve výši 2 500 000 Kč. Příjmy z prodeje nemovitostí v letech 2018-2019 poklesly z původních 1 500 000 Kč na 1 000 000 Kč.

4.3.4 Přijaté transfery

Přijaté transfery neboli dotace dělíme na neinvestiční a investiční. Neinvestiční jsou dále členěny na dotace z veřejných rozpočtů ústřední úrovně – státního rozpočtu a z EU a z veřejných rozpočtů ústřední úrovně – kraje a obce.

Tabulka 8 – Přijaté transfery v letech 2016–2019 (v Kč)

Položka	2016	2017	2018	2019
Neinvestiční dotace od veřejných rozpočtů ústřední úrovně				
- ze SR na výkon státní správy	15 968 100	17 150 100	17 150 000	17 150 000
- z EU na veřejné práce	2 235 000	1 533 600	-	-
- ze SR na veřejné práce	395 000	688 800	-	-
- ze SR volby prezidenta republiky	-	-	382 000	-
Neinvestiční dotace od veřejných rozpočtů územní úrovně				

- od obcí – veřejnoprávní smlouvy	25 000	40 000	30 000	50 000
- převody z hospodářské činnosti	1 732 000	2 700 000	4 000 000	3 500 000
Investiční dotace od veřejných rozpočtů ústřední úrovně	-	-	-	-
Investiční dotace přijaté ze zahraničí	-	-	-	-
Celkem	20 355 100	22 112 500	21 562 000	20 700 000

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Nejvýznamější položkou neinvestičních dotací od veřejných rozpočtů ústřední úrovně jsou dotace na výkon státní správy, které tvoří více jak ¾ všech dotací. V letech 2016 a 2017 město získalo dotace ze státního rozpočtu i z EU na veřejně prospěšné práce a v roce 2018 dotaci na volby prezidenta republiky.

Neinvestiční dotace od veřejných rozpočtů územní úrovně jsou tvořeny převody z hospodářské činnosti, které v roce 2018 dosahovaly 4 000 000 Kč. Menší část je tvořena dotacemi z veřejnoprávních smluv.

V analyzovaných letech nezískalo město Varnsdorf žádné investiční dotace.

4.4 Analýza výdajů v letech 2016–2019

Výdaje města dělíme na běžné, tedy výdaje na každodenní provoz obce a kapitálové, tedy výdaje jejichž dopad se projevuje v dlouhodobějším časovém horizontu.

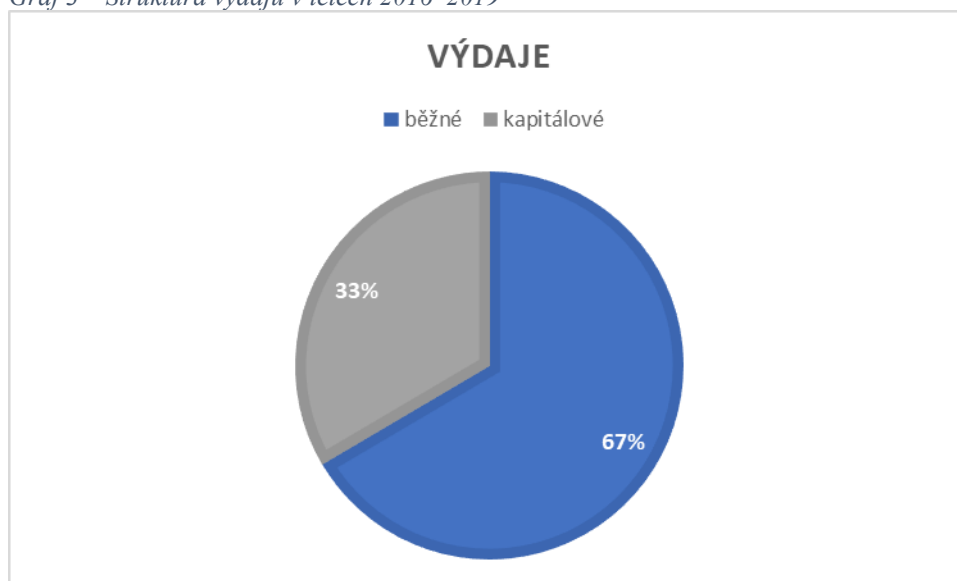
Tabulka 9 – Výdaje v letech 2016–2019 (v Kč)

Výdaje	2016	2017	2018	2019
Běžné	193 602 141	222 457 150	227 939 214	263 424 500
Kapitálové	52 067 026	77 307 850	147 142 286	180 269 000
Celkem	245 669 167	299 765 000	375 081 500	443 693 500

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Celkové schválené výdaje se v letech 2016–2019 pohybovaly mezi hodnotami 245 669 167 Kč – 443 693 500 Kč. Významnější položkou jsou pravidelně se navyšující běžné výdaje. V letech 2016-2019 byl jejich průměrný nárůst o 23 274 147 Kč, tedy o 10,3 %. Nejnižší nárůst byl v roce 2018 jen o 5 482 064 Kč. Hodnoty kapitálových výdajů jsou výdaje s nejdynamičtějším nárůstem. Mezi lety 2016–2019 narostly více než trojnásobně, jejich průměrný nárůst byl o 42 733 991 Kč, tedy o 37 %. Nejnižší nárůst byl v roce 2017 o 25 240 824 Kč.

Graf 3 – Struktura výdajů v letech 2016–2019

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Na grafu můžeme přehledně vidět, jak již bylo uvedeno výše, že významější část celkových výdajů tvoří běžné výdaje, a to celkem 67 %. Kapitálové výdaje tvoří zbývající jednu třetinu příjmů.

4.4.1 Běžné výdaje

Běžné výdaje jsou v rozpočtu města Varnsdorf členěny do různých položek jako je doprava, vzdělávání, kultura, církve, sdělovací prostředky, tělovýchovná a zájmová činnost, bydlení, komunální služby a územní rozvoj, ochrana životního prostředí a státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany.

Tabulka 10 – Běžné výdaje v letech 2016–2019 (v Kč)

Položka	2016	2017	2018	2019
Lesní hospodářství				630 000
Doprava	18 280 000	26 540 000	31 970 000	48 220 000
Vodní hospodářství	1 800 941	4 550 000	1 210 000	3 240 000
Vzdělávání				
- mateřské školy	6 582 900	5 304 880	5 672 800	8 238 750
- základní školy	10 771 430	11 597 274	14 609 190	18 624 893
- školní jídelny	2 473 430	2 507 370	2 072 830	3 145 180
Kultura, církve, sdělovací prostředky	11 189 000	11 176 363	12 423 388	14 053 375
Tělovýchovná a zájmová činnost	10 980 000	11 105 000	11 010 000	14 250 000
Zdravotnictví	2 765 700	2 975 100	3 225 264	3 341 564

Bydlení, komunální služby, územní rozvoj	13 710 000	23 743 000	18 415 000	18 540 000
Ochrana životního prostředí				
- veřejná zeleň	4 030 000	4 530 000	5 040 000	6 040 000
- nakládání s odpady	15 129 000	15 310 000	16 780 000	17 560 000
- ochrana přírody a krajiny	25 000	40 000	40 000	25 000
Sociální dávky a podpory	7 931 240	10 745 900	12 254 680	13 321 720
Civilní připravenost na krizové stavy	4 010 000	5 215 000	130 290	20 000
Bezpečnost a veřejný pořádek (Městská policie)	9 558 500	9 990 000	11 400 000	12 530 000
Požární ochrana a IZS	857 000	921 000	912 000	1 027 000
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany				
- zastupitelstvo obce	3 040 000	3 250 000	3 250 000	4 322 000
- činnost místní správy	50 213 000	53 295 900	56 193 000	61 269 300
- členské příspěvky	250 000	95 000	95 000	135 000
Finanční operace	4 760 000	4 260 000	6 890 000	7 185 000
Ostatní činnosti	10 300 000	10 502 363	8 900 772	915 718
Dotace	4 945 000	4 870 000	5 445 000	6 790 000
celkem	193 602 141	222 457 150	227 939 214	263 454 500

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Položkou s nejvyššími běžnými výdaji je činnost místní správy, která zahrnuje osobní náklady zaměstnanců a provozní náklady úřadu, tyto výdaje pravidelně rostou z 50 213 000 Kč v roce 2016 na 61 269 300 Kč v roce 2019. Další významnou položkou s vysokým meziročním nárůstem je doprava. Ve všech sledovaných letech tvoří výdaje především celoplošné a běžné opravy komunikací a chodníků a zimní údržba. V letech 2018 a 2019 byla zařazena nová položka nájem měřicích zařízení, která v roce 2019 činila 23 000 000 Kč. Položkami s opačným vývojem, tedy jejich výrazným poklesem jsou civilní připravenost na krizové stavy, kde byl v letech 2016 a 2017 realizován projekt „Protikrizová ochrana obyvatelstva“ a ostatní činnosti, kde v letech 2016, 2017 a 2018 docházelo k čerpání rezervního fondu.

4.4.2 Kapitálové výdaje

Tabulka 11 – Kapitálové výdaje v letech 2016–2019 (v Kč)

položka	2016	2017	2018	2019
Doprava	1 211 100	10 680 000	27 270 000	23 150 000
Vodní hospodářství	324 426	2 145 000	5 630 000	12 916 000
Vzdělávání	5 700 000	6 700 000	3 550 000	12 220 000
Kultura, církev, sdělovací prostředky	3 000 000	5 000 000	6 980 000	15 500 000

Tělovýchovná a zájmová činnost	22 127 000	9 820 000	17 730 000	13 010 000
Bydlení, komunální služby, územní rozvoj	18 504 500	36 662 850	73 239 600	96 468 000
Bezpečnost a veřejný pořádek	250 000	-	400 000	-
Civilní připravenost na krizové stavy	-	5 200 000	6 378 686	-
Státní moc, státní správa, územní samospráva a politické strany	950 000	1 100 000	5 910 000	1 005 000
Investiční transfery	-	-	-	6 000 000
celkem	52 067 167	77 307 850	147 142 286	180 269 000

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

U kapitálových výdajů došlo téměř ve všech položkách k meziročním růstům. V položce doprava došlo v roce 2018 k nárůstu z 1 211 100 Kč na 27 270 000 Kč. Nárůst byl způsoben především budováním parkovišť na sídlištích a úpravami prostranství u autobusového nádraží. V položce vodní hospodářství byly výdaje v letech 2016-2018 tvořeny především projektovými dokumentacemi na dešťovou či splaškovou kanalizaci a vodovody. V roce 2019 proběhla realizace některých projektů, které byly v předchozích letech plánovány. Další položkou s významným nárůstem výdajů je bydlení, komunální služby, územní rozvoj, kde v roce 2016 výdaje činily 18 504 500 Kč a v roce 2019 tvořily 96 468 000 Kč. V roce 2016 byla provedena rekonstrukce budovy polikliniky za 6 300 000 Kč a dále byla zpracována řada projektových dokumentací na opravy (zateplení fasád, výměny oken, modernizace provozů) budov ve vlastnictví města. V dalších letech byly významné investice do výměny veřejného osvětlení, rekonstrukcí výtahů, zateplování fasád a výměny oken v bytových domech. Nejvyššími výdaji 10 000 000 Kč v roce 2017, 14 600 000 Kč v roce 2018 a 30 400 000 Kč v roce 2019 byla postupná rekonstrukce a modernizace stravovacího provozu v nemocnici.

4.5 Analýza poměrovými ukazateli

V této části práce je provedena analýza vybranými poměrovými ukazateli – ukazateli likvidity a ukazateli zadluženosti. Další poměrové ukazatele – rentability, aktivity, tržní hodnoty a cash flow, se pro analýzu hospodaření obce nepoužívají.

4.5.1 Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity určují schopnost obce splácet své závazky. Likviditu dělíme do 3 skupin – okamžitá likvidita, pohotová likvidita a běžná likvidita. K jejich výpočtu byly použity vzorce č.1, č.2 a č.3 uvedené v metodice.

Okamžitá likvidita

Pro okamžitou likviditu je doporučován interval mezi 0,2-0,5. Obec zpravidla dosahuje vyšších hodnot, protože rozdíl mezi krátkodobým finančním majetkem a krátkodobými závazky bývá vyšší.

Tabulka 12 – Okamžitá likvidita v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Krátkodobý finanční majetek	207 845 124	238 922 368	240 760 767	360 139 543
Krátkodobé dluhy (závazky)	32 043 673	45 950 252	63 609 630	38 222 650
Okamžitá likvidita	6,49	5,2	3,79	9,42

Zdroj: Rozvahy za roky 2016–2019; vlastní zpracování

Ve sledovaných letech výše krátkodobého finančního majetku stále rostla z 207 845 124 Kč na 360 139 543 Kč a výše krátkodobých závazků v jednotlivých letech kolísala mezi 32 043 673 Kč v roce 2016 a 63 609 630 Kč v roce 2018. V doporučovaném intervalu se, ale hodnota okamžité likvidity nenachází nikdy, interval je vždy překročen. Obec má tedy výbornou schopnost plácet své krátkodobé závazky z vlastních finančních prostředků.

Pohotová likvidita

Pro pohotovou likviditu je doporučováno, aby poměr mezi čitatelem – zásobami odečtenými od oběžných aktiv a jmenovatelem – krátkodobými závazky byl 1:1 případně až 1,5:1.

Tabulka 13 – Pohotová likvidita v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Oběžná aktiva-zásoby	250 389 667	292 591 214	319 491 687	407 716 169
Krátkodobé dluhy (závazky)	32 043 673	45 950 252	63 609 630	38 222 650
Pohotová likvidita	7,81	6,37	5,02	10,67

Zdroj: Rozvahy za roky 2016–2019; vlastní zpracování

Ve sledovaných letech výše oběžných aktiv-zásoby stále rostla z 250 389 667 Kč na 407 716 169 Kč a výše krátkodobých závazků, jak je uvedeno výše kolísaly.

Doporučovaného poměru pohotová likvidita nikdy nedosáhla, jelikož hodnota čitatele je několikanásobně vyšší než hodnota jmenovatele. Obec je tedy schopná splácet své závazky, aniž by musela prodávat své zásoby a vyšší hodnota ukazatele je příznivá i pro věřitele.

Běžná likvidita

Pro běžnou likviditu je doporučováno, aby poměr mezi čitatelem – oběžnými aktivy a jmenovatelem – krátkodobými závazky byl v rozmezí 1,5 -2,5; někdy je uváděna hodnota 2.

Tabulka 14– Běžná Likvidita v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Oběžná aktiva	250 408 548	292 605 979	319 510 559	407 723 947
Krátkodobé dluhy (závazky)	32 043 673	45 950 252	63 609 630	38 222 650
Běžná likvidita	7,81	6,37	5,02	10,67

Zdroj: Rozvahy za roky 2016–2019; vlastní zpracování

Ve sledovaných letech výše oběžných aktiv stále rostla z 250 408 548 Kč na 407 723 947 Kč a výše krátkodobých závazků, jak je uvedeno výše kolísala. V doporučeném rozmezí se běžná likvidita nikdy nenacházela, hodnota byla vždy vyšší. Obec je tedy schopná bez problémů splácet své závazky, jelikož má dostatek finančních prostředků.

4.5.2 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti určují, v jaké míře obce používá k financování své činnosti cizí zdroje. Zadluženost se může vyjádřit 4 základními ukazateli – celková zadluženost, koeficient samofinancování, dluh k vlastnímu kapitálu a zadluženost na jednoho obyvatele. K jejich výpočtu byly použity vzorce č.4, č.5, č.6 a č.7 uvedené v metodice.

Celková zadluženost

Tento ukazatel se také nazývá ukazatel věřitelského rizika a jde o poměr cizího kapitálu k celkovým aktivům. Obecně platí, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele tím vyšší je riziko věřitelů.

Tabulka 15 – Celková zadluženost v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Cizí kapitál	33 942 956	52 284 437	83 440 570	43 903 700
Celková aktiva	1 457 735 616	1 520 589 795	1 630 267 497	1 763 145 896
Celková zadluženost	0,02	0,03	0,05	0,03

Zdroj: Rozvahy za roky 2016–2019; vlastní zpracování

Ve sledovaných letech výše cizího kapitálu kolísala mezi 33 942 956 Kč v roce 2016 a 83 440 570 Kč v roce 2018 a výše celkových aktiv stála z 1 457 735 616 Kč na 1 763 145 896 Kč. Hodnoty celkové zadluženosti vychází mezi 2-5 %. Takto nízké hodnoty znamenají, že věřitelům nehrozí žádné riziko při splácení závazků.

Koeficient samofinancování

Tento ukazatel, lze označit jako doplňkový k ukazateli celkové zadluženosti a jejich součet by měl být přibližně 1. Poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům udává, z kolika procent jsou k financování aktiv použity vlastní zdroje.

Tabulka 16 – Koeficient samofinancování v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Vlastní kapitál	1 389 261 262	1 423 792 660	1 468 305 358	1 546 826 927
Celková aktiva	1 457 735 616	1 520 589 795	1 630 267 497	1 763 145 896
Koef. samofinancování	0,95	0,93	0,9	0,88

Zdroj: Rozvahy za roky 2016–2019; vlastní zpracování

Ve sledovaných letech obě položky stále rostly. Vlastní kapitál z 1 389 261 262 Kč na 1 546 826 927 Kč a celková aktiva z 1 457 735 616 Kč na 1 763 145 896 Kč. Vysoké hodnoty samofinancování 88–95 % vypovídají o finanční soběstačnosti obce. Z vlastních zdrojů je tak financována většina potřeb obyvatel a provoz obce.

Dluh k vlastnímu kapitálu

Dluh k vlastnímu kapitálu je poměr mezi cizím a vlastním kapitálem a vyjadřuje samostatnost obce.

Tabulka 17 – Dluh k vlastnímu kapitálu v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Cizí kapitál	33 942 956	52 284 437	83 440 570	43 903 700
Vlastní kapitál	1 389 261 262	1 423 792 660	1 468 305 358	1 546 826 927
Dluh k vlastnímu kapitálu	0,02	0,04	0,06	0,03

Zdroj: Rozvahy za roky 2016–2019; vlastní zpracování

Ve sledovaných letech výše cizího kapitálu kolísala mezi 33 942 956 Kč v roce 2016 a 83 440 570 Kč v roce 2018 a výše vlastního kapitálu rostla z 1 389 261 262 Kč na 1 546 826 927 Kč. Z nízkých hodnot mezi 2–6% je zřejmé, že obec využívá cizí zdroje jen ve velmi malém množství a je samostatná.

Zadluženost na jednoho obyvatele

Zadluženost na jednoho obyvatele je poměr mezi cizím kapitálem a počtem obyvatel. Tento ukazatel se hodí především pro porovnání v dlouhodobém horizontu nebo pro porovnání s jinými obcemi.

Tabulka 18 – Zadluženost na 1 obyvatele v letech 2016–2019 (v Kč)

	2016	2017	2018	2019
Cizí kapitál	33 942 956	52 284 437	83 440 570	43 903 700
Počet obyvatel	15 611	15 477	15 429	15 297
Zadluženost na 1 obyvatele	2 174	3 378	5 408	2 870

Zdroj: Rozvahy za roky 2016–2019; vlastní zpracování

Ve sledovaných letech výše cizího kapitálu kolísala mezi 33 942 956 Kč v roce 2016 a 83 440 570 Kč v roce 2018 a počet obyvatel klesal z 15 611 v roce 2016 na 15 297 v roce 2019. Zadluženost na jednoho obyvatele se pohybovala mezi 2 174 Kč v roce 2016 a nejvyšší byla v roce 2018, kdy dosáhla 5408 Kč.

4.6 Bilance rozpočtů v letech 2016–2019

V následující kapitole je provedena bilance jednotlivých rozpočtů. Jsou porovnány schválené a upravené rozpočty se skutečným plněním ke konci roku a vysvětleny meziroční změny v jednotlivých položkách.

4.6.1 Rozpočet 2016

Město Varnsdorf hospodařilo v roce 2016 dle schváleného rozpočtu, hospodaření skončilo rozdílem příjmů a výdajů plusem ve výši 60 138 578 Kč.

Tabulka 19 – Plnění rozpočtu 2016 (v Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Plnění rozpočtu k 31.12.2016	%
Daňové příjmy	170 638 000	170 197 600	203 826 357	119,76
Nedaňové příjmy	22 606 750	21 375 962	24 260 865	113,50
Kapitálové příjmy	3 500 000	3 560 000	7 785 000	218,68
Dotace	20 355 100	42 102 298	44 498 888	105,69
Příjmy celkem	217 099 850	237 235 860	280 371 110	118,18
Běžné výdaje	193 602 141	212 723 805	174 890 695	82,21
Kapitálové výdaje	52 067 026	53 329 972	45 341 837	85,02
Výdaje celkem	245 669 167	266 053 777	220 232 532	82,78
Financování	28 569 317	28 817 917	-60 138 578	

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Meziroční nárůst celkových příjmů o 10,4 %, respektive o 26,3 milionů Kč byl způsoben vyšším výnosem všech sdílených daní.

Meziroční pokles celkových výdajů o 1,8 %, respektive o 1,78 milionů Kč byl způsoben přesunem vybraných investičních akcí nebo jejich přípravy do následujícího roku z důvodu přípravy žádostí o dotace na tyto akce nebo přechod fakturace některých akcí do příštího roku.

V nedaňových příjmech byl nárůst způsoben nespotřebovaným odvodem hospodářského výsledku příspěvkových organizací a příjmů z vlastní činnosti, které nebyly rozpočtovány. Nárůst kapitálových příjmů byl způsoben neplánovaným prodejem pozemků za účelem výstavby domů i pro podnikatelskou činnost. Nárůst v kapitole dotací byl způsoben vyšším převodem z vlastních fondů (přijaté zálohy na hospodářský výsledek z hospodářské činnosti).

Meziroční změny běžných i kapitálových výdajů byly ovlivněny výší nastaveného rozpočtu, který byl hlavně v kapitálových výdajích odvislý na výběru investičních akcí, které se měly realizovat. V průběhu roku došlo rozpočtovými opatřeními k posílení rozpočtového krytí akcí, které byly vysoutěženy vyšší cenou, než se předpokládalo, ke schválení návratných finančních výpomocí pro příspěvkové organizace na zajištění dotačních projektů, k navýšení kapitoly v souvislosti se schválením odkupu bytů a zvýšení platů ve veřejné správě v souladu splatnou legislativou.

4.6.2 Rozpočet 2017

Město Varnsdorf hospodařilo v roce 2017 dle schváleného rozpočtu, hospodaření skončilo rozdílem příjmů a výdajů plusem 28 807 859 Kč.

Tabulka 20 – Plnění rozpočtu 2017 (v Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Plnění rozpočtu k 31.12.2017	%
Daňové příjmy	199 090 000	201 669 960	222 149 507	110,15
Nedaňové příjmy	28 533 500	24 649 255	27 455 692	111,39
Kapitálové příjmy	4 000 000	4 000 000	4 618 295	115,46
Dotace	22 112 500	50 475 502	51 058 622	101,16
Příjmy celkem	253 736 000	280 794 717	305 282 116	108,72
Běžné výdaje	222 457 150	251 838 447	222 822 003	88,48
Kapitálové výdaje	77 307 850	98 336 706	53 652 254	54,56
Výdaje celkem	299 765 000	350 175 153	276 474 257	78,95
Financování	46 029 000	69 380 436	-28 807 859	

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Meziroční nárůst celkových příjmů o 8,8 %, respektive o 24,9 milionů Kč největším podílem ovlivnil vyšší výnos všech sdílených daní, vyšší příjem daně z hazardních her a odvodů z loterií a vyšší podíl přijatých transferů.

Meziroční nárůst celkových výdajů o 25,5 %, respektive o 56,2 milionů Kč byl způsoben zapojením výdajů prostředků z minulých let a přijatých transferů.

Meziroční pokles salda byl způsoben vysokým zůstatkem nespotřebovaných finančních prostředků v roce 2016 z důvodu přípravy investičních akcí a podání žádostí o dotace.

V nedaňových příjmech byl nárůst způsoben nárůstem v celé kapitole nedaňových příjmů, zejména však v položkách příjmů z vlastní činnosti. Kapitálové příjmy byly tvořeny pouze z prodeje pozemků za účelem výstavby domů i pro podnikatelskou činnost. Nárůst v kapitole dotací byl způsoben vyšším převodem prostředků z vlastních fondů, kdy místo plánovaných 2,7 milionů Kč bylo převedeno 5,6 milionů Kč a dále nárůstem přijatých dotací od Krajského úřadu Ústeckého kraje např. na sociálně právní ochranu dětí, veřejně prospěšné práce.

U běžných i kapitálových výdajů došlo k zapojení finančních prostředků z minulých let a z přijatých transferů byly posíleny kapitoly oprav, neinvestičních a investičních akcí průřezem všech kapitol.

V hospodaření roku 2017 zůstaly nespotřebované finanční prostředky u investičních i neinvestičních akcí, které byly přesunuty do roku 2018 z důvodu delší přípravy na realizaci těchto akcí, a dále nespotřebované finanční prostředky projektů, které se realizují několik roků. Jednalo se například projekty prevence sociálního vyloučení za necelé 3 miliony Kč, o projektovou dokumentaci na opravu hasičské zbrojnice za 0,5 milionů Kč nebo prostředky na výkon pěstounské péče za 0,6 milionu Kč.

4.6.3 Rozpočet 2018

Město Varnsdorf hospodařilo v roce 2018 dle schváleného rozpočtu, hospodaření skončilo rozdílem příjmů a výdajů minus 500 543 Kč.

Tabulka 21 – Plnění rozpočtu 2018 (v Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Plnění rozpočtu k 31.12.2018	%
Daňové příjmy	227 945 000	228 238 290	243 318 402	106,61
Nedaňové příjmy	69 055 400	69 153 576	49 157 402	71,08
Kapitálové příjmy	3 500 000	3 500 000	4 167 559	119,07
Dotace	21 562 000	77 240 583	76 337 032	98,83
Příjmy celkem	322 062 400	378 132 450	372 980 394	98,64
Běžné výdaje	227 939 214	278 682 174	247 620 605	88,85
Kapitálové výdaje	147 142 286	188 629 376	125 860 332	66,72
Výdaje celkem	375 081 500	467 311 550	373 480 937	79,92
Financování	53 019 100	89 179 100	500 543	

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Meziroční nárůst celkových příjmů o 22 %, respektive o 67,7 milionů Kč největším podílem opět ovlivnil vyšší výnos všech sdílených daní, vyšší příjem daně z hazardních her a odvodů z loterií a vyšší podíl přijatých transferů.

Meziroční nárůst celkových výdajů o 35 %, respektive o 97 milionů Kč byl způsoben výrazným posílením investiční činnosti a realizací projektů z Evropského sociálního fondu. Byly realizovány velké akce jako úpravy prostranství u autobusového nádraží za 42 milionů Kč, oprava zdravotního střediska za 8 milionů Kč, revitalizace sídliště Západní za 4 miliony Kč aj. Z evropského sociálního fondu byly realizovány projekty Bárka za 2 miliony Kč, projekty Cesta k domovu a Prevence sociálního vyloučení oba za 1,7 milionů Kč a projekt Veřejná správa za 200 tisíc Kč.

Meziroční pokles salda je způsoben vysokým zůstatkem nespotřebovaných finančních prostředků, jelikož se nepodařilo zrealizovat plánované investice např. rekonstrukci hřiště s umělým povrchem na fotbalovém stadionu za 7 milionů Kč, lávku v ulici Dolní Nábřeží za 2,5 milionu Kč, dešťovou kanalizaci v ulici Kubelíkova za 2 miliony Kč, rekonstrukce střechy na základní škole Karlova za 2,5 milionu Kč.

V nedaňových příjmech byl nárůst způsoben nárůstem zejména v položkách příjmů z vlastní činnosti a sankčních plateb za přestupky měřené radary. Kapitálové příjmy byly opět tvořeny pouze příjmy z prodeje pozemků za účelem výstavby domů i pro podnikatelskou činnost. Ve stejném trendu pokračuje i nárůst v kapitole dotací, který je opět způsoben vyšším převodem prostředků z vlastních fondů a dále nárůstem přijatých dotací.

Nespotřebované finanční prostředky u investičních i neinvestičních akcí byly přesunuty do roku 2019.

4.6.4 Rozpočet 2019

Město Varnsdorf hospodařilo v roce 2019 dle schváleného rozpočtu, hospodaření skončilo rozdílem příjmů a výdajů plusem 116 621 914 Kč.

Tabulka 22 – Plnění rozpočtu 2019 (v Kč)

	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Plnění rozpočtu k 31.12.2019	%
Daňové příjmy	229 247 000	229 501 330	263 232 268	114,70
Nedaňové příjmy	181 577 030	133 150 377	106 926 201	80,30
Kapitálové příjmy	3 500 000	3 500 000	4 415 032	126,14
Dotace	20 700 000	86 857 015	88 685 636	102,11
Příjmy celkem	435 024 030	453 008 722	463 259 137	102,26
Běžné výdaje	263 424 500	297 642 890	258 510 361	86,85
Kapitálové výdaje	180 269 000	170 738 404	88 126 863	51,62
Výdaje celkem	443 693 500	468 381 294	346 637 223	74,01
Financování	8 669 470	15 372 572	-116 621 914	

Zdroj: Interní výkazy města Varnsdorf; vlastní zpracování

Meziroční nárůst celkových příjmů o 24 %, respektive o 90,3 milionů Kč největším podílem ovlivnil vyšší výnos všech sdílených daní, vyšší příjem daně z hazardních her a odvodů z loterií, vyšší podíle přijatých sankcí a podíle přijatých transferů.

Meziroční pokles celkových výdajů o 7 %, respektive o 26,9 milionů Kč byl způsoben nerealizováním všech rozpočtovaných investičních akcí roku 2019 a ukončení některých dotačních projektů.

Meziroční nárůst daňových příjmů byl stále ovlivněn růstem výnosu daní – daně z příjmů ze závislé činnosti, daně z příjmů právnických osob a DPH, nárůst daně z hazardních her. Výnos sdílených daní pro obce se vlivem postupného zpomalování ekonomického růstu zvýšil meziročně jen o 7,8 % (vloni 10 %).

V nedaňových příjmech pokračoval nárůst způsobený zejména položkami příjmů z vlastní činnosti a výrazným výběrem sankčních plateb za přestupky měřené radary, kdy bylo vybráno téměř 80 milionů Kč. Kapitálové příjmy opět tvořily výhradně příjmy z prodeje pozemků za účelem výstavby domů i pro podnikatelskou činnost. Nárůst v kapitole dotací je způsoben vyšším převodem prostředků z vlastních fondů (odvedený hospodářský výsledek a přijaté zálohy na hospodářský výsledek z hospodářské činnosti) a dále nárůstem přijatých dotací na sociálně právní ochranu dětí, sociální služby, veřejně prospěšné práce, na projekt „domovníci“ a přijetím dotací na předfinancované projekty rekonstrukce

autobusového nádraží ve výši 35 milionů Kč a vybudování podzemních kontejnerů ve výši 2 milionů Kč.

Meziroční změny u kapitálových výdajů byly závislé na výběru investičních akcí, které se v daném roce budou realizovat. Nebyly realizovány např. rekonstrukce hlavní budovy Hrádku za 14 milionů Kč, revitalizace sídlištního vnitrobloku v ul. Západní za 5,6 milionů Kč, nebyla nedokončena realizace I. etapy opravy Karlovi ulice za 8 milionů Kč, parkoviště u městského divadla za 1,5 milionu Kč aj.

4.7 SWOT analýza

Následující tabulka zobrazuje SWOT analýzu vlivů na rozpočet města Varnsdorf. Jsou v ní uvedeny silné a slabé stránky a také hrozby a příležitosti. První dvě položky definují vnitřní faktory, které mají vliv na finance města, a město je schopné je ovlivňovat. Příležitosti a hrozby definují vnější faktory, které mohou ovlivňovat finance města. Město by se mělo nejdříve zaměřit na slabé stránky a mělo by je v co nejbližším období napravit.

Silnými stránkami financí je především nízká zadluženost, které je pohybuje mezi 2-5 %, stabilní struktura příjmů, které jsou z největší části tvořeny daňovými příjmy a finanční rezerva, kterou město zvládá generovat. Přestože finanční situace města je velmi dobrá, existují zde vážné hrozby. Stále náročnější financování provozu, pokles počtu obyvatel a hrozba poklesu daňových příjmů, která může situaci zhoršit. Finanční situaci města by ohrozila i realizace nového na poměry města náročného projektu s následnými provozními náklady, náklady na opravy a údržbu.

Tabulka 23 – Swot analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - nízká zadluženost - stabilní struktura příjmů - finanční rezerva - podíl běžných a kapitálových výdajů - přítomnost několika silných a velkých podniků 	<ul style="list-style-type: none"> - absence podnikatelské (průmyslové) zóny - nedostatek pracovních příležitostí v obci - odchod mladých lidí - odliv kvalifikovaných pracovních sil do zahraničí - chybějící zdravotní péče - vyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných a nízkopříjmových obyvatel
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - efektivní využívání rezerv - zapojení participativního rozpočtu - precizně zpracovat plán obnovy majetku - zpracovat zásobník investičních projektů - vytvoření podmínek pro rozvoj cestovního ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> - úbytek obyvatel (záporné přírůstky) - úbytek malých obchodů na úkor supermarketů - pokles daňových příjmů - zastaralá infrastruktura a technický stav budov

<ul style="list-style-type: none"> - vytvoření podmínek pro rozvoj podnikání - využití investičních nabídek, dotací - investice snižující provozní náklady (zateplování, modernizace) 	<ul style="list-style-type: none"> - nutné investice do oprav a rekonstrukcí - nedostatečná propagace města - negativní (mediální) obraz města
--	---

Zdroj: vlastní zpracování

5 Návrhy a doporučení

Z provedené analýzy rozpočtu města Varnsdorf je zřejmé, že i když všechny schválené rozpočty města byly plánované jako schodkové, skutečně schodkový byl rozpočet jen v roce 2018. Finanční hospodaření města je dlouhodobě na dobré úrovni, město umí s finančními prostředky hospodařit a je celkově v dobré finanční kondici. Město je schopné financovat investiční záměry z vlastních zdrojů a úspěšně získaných dotací a není závislé na úvěrech.

Město v posledních letech pracuje na přípravách a realizaci investic, opravách a modernizaci majetku a infrastruktury, zejména bytových domů, školských budov a provozu nemocnice. Tyto výdaje do budoucna povedou ke snížení provozních nákladů.

Pokud bude město pokračovat v této oblasti ve stejném trendu, kdy bude klást důraz na provozní střídmost, a ještě více se zaměří na snižování provozních nákladů, nemusí přijímat žádná zásadní opatření.

I když není nutné zlepšovat samotné hospodaření města, zlepšit by se měl rozpočtový proces města. V současné době nemá město zpracovány žádné strategické dokumenty, které by zjišťovaly a zajišťovaly systematický rozvoj cílových oblastí ke zlepšování kvality života občanů města a zajistily by větší jistotu realizace víceletých projektů bez politických vlivů. Zpracováním těchto dokumentů by nedocházelo, ke zbytečnému zpracovávání projektových dokumentací k projektům, které nejsou reálně uskutečnitelné, nedocházelo by k dalším výdajům na jejich přepracování a minimalizovalo by se množství neuskutečněných projektů, které pak marně přecházejí mezi jednotlivými rozpočtovými roky, než je od jejich realizace upuštěno úplně.

Do rozpočtového procesu je zapojena celá řada odpovědných osob, přes správce kapitol, příkazce operací, vedení města, zastupitele a radní, které mají jen povrchní povědomí o fungování rozpočtového procesu. Jejich neznalost komplikuje a prodlužuje sestavování rozpočtu, průběžnou kontrolu hospodaření, plynulost rozpočtových změn a následnou kontrolu a vyhodnocení čerpání rozpočtu. Návrh na zlepšení této situace je

průběžné informování a vzdělávání zúčastněných osob, ať už formou školení, poskytováním informací nebo vydáním interního předpisu.

V současné době se zastupitelstvo města Varnsdorf schází pouze jednou za 2 měsíce, tuto možnost má dánu zákonem, ale z hlediska rozpočtových změn je toto řešení nevhodné. Dochází ke zpomalování procesu jejich schvalování, což může v některých případech zkomplikovat nebo i ohrozit plánované akce. Řešením je návrat ke scházení se jednou za měsíc, byť i jen za účelem schvalování rozpočtových změn, kterých je v průměru 15 za rok.

Kontrolou hospodaření a dodržováním hospodaření dle schváleného rozpočtu jsou pověřeni garanti jednotlivých kapitol. Každý garant má proces kontroly nastaven dle vlastního uvážení, většinou se jedná o tabulky v Microsoft Excel, které si musí sám pravidelně doplňovat, aktualizovat a vyhodnocovat. Ke zlepšení a ke zkvalitnění kontroly by vedlo komplexní softwarové řešení, které by provádělo automatické kontroly a při hrozbě možného přečerpání položek by upozornilo výstrahou nejen garanta, ale i odpovědné ekonomy města.

Dalším doporučením je nevyužívat institut rozpočtového provizoria, jelikož řádně a včas schválený rozpočet na dané období umožní dřívější výběrová řízení a zadání veřejných zakázek s nižším financováním. Rovněž by bylo vhodné vyčlenit část finančních prostředků pro realizaci participativního rozpočtu – ponechat jistou míru rozhodování o rozvoji města občanům.

6 Závěr

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo na základě rozboru platné právní úpravy a odborné literatury provést vyhodnocení procesu tvorby a realizace rozpočtu obcí. K naplnění tohoto hlavního cíle se podíleli dílčími cíle, a to představení systému rozpočtové skladby, právního rámce rozpočtového procesu a pravidel při tvorbě rozpočtu včetně kontrolních mechanismů. Na ověření teoretických poznatků byla provedena finanční analýza, bilance rozpočtů a navrženy zlepšení rozpočtového procesu města Varnsdorf v letech 2016-2019.

V první a druhé kapitole teoretické části jsem za využití pramenů práva vymezila základní pojmy veřejné správy, popsala obec jako základní prvek územní samosprávy, definovala působnosti a orgány obce. Z pramenů práva považuji za nejvýznamnější Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky a zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, bez kterých by nebylo možné takto podrobný rozbor provést.

V třetí a čtvrté kapitole jsem se zaměřila na samotný rozpočet obce. Za využití odborné literatury a dalších pramenů práva jsem uvedla základní pojmy vztahující se k rozpočtovému právu, jako je střednědobý výhled, rozpočtový proces, kontrolní mechanismy, příjmy a výdaje rozpočtu a analýza rozpočtu.

Vlastní práce je věnována rozpočtu města Varnsdorf. Tuto část jsem se snažila zaměřit co nejvíce na poznatky z praxe. Nejdříve jsem uvedla základní údaje o městu. Poté jsem se věnovala souhrnu ve schválených rozpočtech obce v letech 2016–2019. Dále jsem podrobně analyzovala jednotlivé položky příjmů a výdajů města, kde jsem vycházela z rozpisu rozpočtu poskytnuté ekonomickým odborem Městského úřadu. Při analýze poměrovými ukazateli jsem se zaměřila na ukazatele likvidity a zadluženosti, v bilanci jednotlivých rozpočtů na porovnání meziročních změn v jednotlivých položkách a ve SWOT analýze na zhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. V poslední části jsou navrženy a doporučeny změny v rozpočtovém procesu města, které mají vést k jeho zlepšení.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BAKEŠ, M, *Finanční právo*. Praha, C.H.Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-440-7

KNÁPKOVÁ, J. a PAVELKOVÁ, D *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada, 2010 ISBN 978-80-247-3349-4

KOLEKTIV AUTORŮ, 2005 Praha, *Veřejná správa v České republice*, Ministerstvo vnitra ČR

KOUDELKA Zdeněk, 2007 Praha, Samospráva, Linde, ISBN 978-80-7201-665-5

MARKOVÁ, H. *finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2008. ISBN 978-08-87146-08-8

PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

POHAMAČ RICHARD A KOLEKTIV, 2013 *Veřejná správa*, C.H. Beck, ISBN 978-80-7400-447-6

PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů : teorie a praxe*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5608-0

RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza*. Praha: Grada Publishing a.s., 2019. ISBN 978-80-271-2028-4

Internetové zdroje

Město Varnsdorf [online] dostupné z <https://www.varnsdorf.cz/cz/>

Portál územního plánování [online] dostupné z <https://portal.uur.cz/>

Právní předpisy

Ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

Zákon č.128/2000 Sb, o obcích, v platném znění

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí